

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Kielcach

LKI.410.002.01.2021

KURATORIUM OŚWIATY w KIELCACH	
KANCLARIA	
Wpł. dnia	20. 05. 2021
Ilość zał. podpis	

Kazimierz Mądzik
Świętokrzyski Kurator Oświaty
Kuratorium Oświaty w Kielcach
25-516 Kielce, al. IX Wieków Kielc 3

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/071 Centra kształcenia praktycznego, ustawicznego i zawodowego w województwie świętokrzyskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kuratorium Oświaty w Kielcach (dalej również: Kuratorium), al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kazimierz Mądzik, Świętokrzyski Kurator Oświaty (dalej: Kurator), od 7 marca 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wspomaganie organizacji kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego w Centrach ¹ . 2. Sprawowanie nadzoru nad kształceniem zawodowym i ustawicznym realizowanym w Centrach.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia kontroli)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontrolerzy	1. Barbara Jaros, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/20/2021 z 28 lutego 2021 r. 2. Jerzy Stachowiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/40/2021 z 21 kwietnia 2021 r.

(akta kontroli str. 1, 768)

¹ Przez Centra rozumie się funkcjonujące samodzielnie lub znajdujące się w strukturze zespołu szkół:

1) centra kształcenia zawodowego – placówki, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.), powstałe z dniem 1 września 2019 r. w miejsce dotychczasowych centrów kształcenia praktycznego oraz ośrodków doskonalenia zawodowego;

2) centra kształcenia zawodowego i ustawicznego – zespoły szkół lub placówek systemu oświaty, o których mowa w art. 93 Prawa oświatowego;

3) placówki kształcenia ustawicznego; publiczną placówkę kształcenia ustawicznego zdefiniowano jako centrum kształcenia ustawicznego.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Kurator podejmował skuteczne działania w celu zapewnienia odpowiedniego przygotowania merytorycznego kadry wdrażającej zmiany w szkolnictwie branżowym, wynikające z ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw⁴. Akcja informacyjna była skierowana do wszystkich interesariuszy, w tym pracowników Kuratorium, dyrektorów i pracowników organów prowadzących placówki oświatowe. Wyznaczono także osoby odpowiedzialne za realizację zadań związanych ze wspomaganie kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego oraz sprawowaniem nadzoru nad tym kształceniem.

Kurator objął nadzorem pedagogicznym Centra oraz inne placówki realizujące kształcenie zawodowe w województwie świętokrzyskim i formułował wnioski z tego nadzoru. Nie prowadzono szczegółowych analiz wyników egzaminów zawodowych, w tym osiąganych przez absolwentów kwalifikacyjnych kursów zawodowych prowadzonych w Centrach, co wyjaśniono trudnościami w uzyskaniu odpowiednich danych na ten temat. Podejmowano działania dotyczące wspomagania placówek w prowadzeniu nauki zdalnej oraz zajęć praktycznych z uwzględnieniem reżimu sanitarnego oraz monitorowano działania dyrektorów placówek kształcenia zawodowego w okresie pandemii. Rzetelnie prowadzono proces opiniowania arkuszy organizacji Centrów.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 15a Prawa oświatowego, w Kuratorium podjęto działania mające na celu koordynowanie, realizowanego głównie w Centrach, doksztalcenia teoretycznego młodocianych pracowników w formie turnusów (dalej: TDT). Na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021 ustalono harmonogram tych turnusów, z uwzględnieniem wszystkich zawodów, w których kształcono młodocianych pracowników w województwie świętokrzyskim. Nadzór Kuratora nad placówkami realizującymi TDT nie był jednak wystarczający. Prowadzenie większości TDT, za które odpowiedzialne było Centrum Kształcenia Zawodowego w Zespole Szkół Nr 2 im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Jędrzejowie (dalej: CKZ w Jędrzejowie) dyrektor tej jednostki zlecił, niezgodnie z art. 117 ust. 2c Prawa oświatowego i bez zapewnienia właściwego nadzoru, Izbie Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach, w następstwie czego TDT nie były realizowane w pełni prawidłowo.

Kurator rzetelnie prowadził działania związane z zatwierdzaniem programów szkolenia dla instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz udzielaniem akredytacji. Jednak nie w pełni prawidłowo upubliczniano informacje o placówkach posiadających akredytację. W Kuratorium analizowano potrzeby dotyczące doskonalenia zawodowego nauczycieli i zaprojektowano sieć doradztwa zawodowego w województwie świętokrzyskim, jednak potrzeby w zakresie doradztwa metodycznego dla nauczycieli przedmiotów zawodowych nie zostały dotychczas w pełni zaspokojone. Skargi i wnioski dotyczące kształcenia zawodowego i ustawicznego były załatwiane zgodnie prawem.

Stwierdzono również nieprawidłowość polegającą na niezaktualizowaniu przez ponad cztery lata zakresów czynności 11 z 21 pracowników Wydziału Nadzoru Pedagogicznego i Strategii Kuratorium, którym powierzono zadania związane z nadzorowaniem kształcenia zawodowego.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. poz. 2245, ze zm., dalej: ustawa reformująca szkolnictwo zawodowe.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR	
	1. Wspomaganie organizacji kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego w Centrach
Opis stanu faktycznego	1.1. Na podstawie weryfikacji informacji znajdujących się na wydrukach z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych⁶ (dalej: RSPO), z danymi zawartymi w opracowanych na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021 arkuszach organizacji Centrów lub zespołów szkół (dalej również: ZS), w strukturze których funkcjonowały z danymi wykazanymi w sporządzonych przez ich dyrektorów, na potrzeby kontroli NIK (w związku z prośbą Kuratorium), zestawieniach dotyczących zakresu działania Centrów⁷, a także statutami tych jednostek – stwierdzono, że na 1 września 2019 r. w województwie funkcjonowało 14 publicznych Centrów prowadzących kształcenie zawodowe i/lub ustawiczne⁸, tj.: ▪ siedem centrów kształcenia zawodowego (dalej: CKZ): 1) CKZ w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Mikołaja Kopernika w Busku-Zdroju⁹ (dalej: CKZ w Busku), 2) CKZ w Zespole Szkół Technicznych im. Armii Krajowej w Skarżysku-Kamiennej (dalej: CKZ w Skarżysku), 3) CKZ w Powiatowym Zespole Szkół w Chmielniku (dalej: CKZ w Chmielniku), 4) CKZ w Starachowicach, 5) CKZ w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Macieja Rataja w Krzelowie (dalej: CKZ w Krzelowie), 6) CKZ w Jędrzejowie, 7) CKZ w Staszowie; ▪ cztery placówki kształcenia ustawicznego/centra kształcenia ustawicznego (dalej: CKU): 8) CKU w Ostrowcu Świętokrzyskim (dalej: CKU w Ostrowcu); placówka ze szkołami, 9) CKU w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Bolesława Chrobrego w Chrobrzu (dalej: CKU w Chrobrzu), 10) Rolnicze CKU w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Ziemi Sandomierskiej w Sandomierzu-Mokoszynie (dalej: CKU w Mokoszynie), 11) CKU w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Adolfa Dygasińskiego w Sichowie Dużym (dalej: CKU w Sichowie); ▪ trzy centra kształcenia zawodowego i ustawicznego (dalej: CKZiU): 12) CKZiU w Skarżysku-Kamiennej (dalej: CKZiU w Skarżysku), 13) CKZiU w Morawicy, 14) CKZiU w Ostrowcu Świętokrzyskim.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Tj. sporządzonym wg stanu na 7 marca 2021 r. wykazie Centrów zarejestrowanych w RSPO (na którym znajduje się 11 podmiotów), sporządzonym wg stanu na 24 marca 2021 r. wykazie szkół i placówek, które zakończyły działalność (na którym znajduje się m.in. Centrum Kształcenia Zawodowego w Staszowie jako podmiot funkcjonujący do 31 sierpnia 2020 r.) oraz sporządzonym wg stanu na 25 marca 2021 r. wykazie centrów kształcenia ustawicznego prowadzonych przez ministra ds. rolnictwa i rozwoju wsi (obejmującym trzy podmioty).

⁷ Tj. form kształcenia zawodowego i/lub ustawicznego planowanych i realizowanych w każdej z placówek w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021.

⁸ Kuratorium nie przedłożyło listy funkcjonujących w województwie świętokrzyskim na dzień 1 września 2019 r. publicznych Centrów z ewentualnymi późniejszymi zmianami.

⁹ Od roku szkolnego 2020/2021 będącym Zespołem Szkół Ponadpodstawowych im. Mikołaja Kopernika w Busku-Zdroju.

W roku szkolnym 2020/2021 kształcenie zawodowe i/lub ustawiczne prowadzone było w 15 Centrach, w tym we wszystkich 14 ww. (przy czym CKZ w Staszowie funkcjonowało¹⁰ w strukturze Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie) oraz w – istniejącym wcześniej, lecz nieprowadzącym kształcenia w roku szkolnym 2019/2020 – CKZ w Kielcach „CK Technik” (dalej: CKZ w Kielcach).

W okresie objętym kontrolą również w strukturze Powiatowego Zespołu Szkół w Chęcinach (zgodnie ze statutem z 28 listopada 2019 r.) znajdowało się CKU, które w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 nie prowadziło kształcenia.

(akta kontroli str. 186, 190-194, 200-258, 756-758)

Z danych dostępnych w RSPO¹¹ na dzień 12 kwietnia 2021 r. wynikało, że w roku szkolnym 2019/2020 w województwie funkcjonowały wszystkie 15 ww. Centra, natomiast w roku szkolnym 2020/2021 – 14 z nich (wszystkie oprócz CKZ w Staszowie¹²), podczas gdy faktycznie w roku szkolnym 2019/2020 w dwóch z nich (CKZ w Kielcach, CKU w Chęcinach) nie prowadzono kształcenia, zaś w roku szkolnym 2020/2021 nie kształcono w CKU w Chęcinach. Oznacza to, że zawarte w SIO informacje dotyczące publicznych Centrów były niepoprawne i niekompletne, gdyż:

- przez cały okres objęty kontrolą w RSPO figuruje нефunkcjonujące (istniejące lecz nieprowadzące w tym czasie kształcenia) CKU w Chęcinach;
- od 1 września 2020 r. do 12 kwietnia 2021 r. w RSPO nie figurowało CKZ w Staszowie, mimo iż w roku szkolnym 2020/2021 prowadzone jest w nim kształcenie zawodowe i ustawiczne;
- w zestawieniu nie figurowało CKZiU w Ostrowcu Świętokrzyskim, placówka ta w okresie objętym kontrolą nie prowadziła kształcenia ustawicznego, a tylko kształcenie zawodowe w Szkole Branżowej I stopnia nr 4 i Technikum nr 4. Podmiot ten został wskazany w wydawanych przez Kuratorium *Informatorach* na lata szkolne 2019/2020 i 2020/2021, zawierających ofertę edukacyjną szkół kształcących w zawodach szkolnictwa branżowego.

(akta kontroli str. 190-192, 194-197, 200-258, 478-624, 772, 775)

Zgodnie z art. 111 ust. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej¹³, w przypadku stwierdzenia odpowiednio niekompletności lub niepoprawności danych przekazanych z innych baz danych oświatowych lub powzięcia wątpliwości, co do ich zgodności ze stanem faktycznym, kurator obowiązany był niezwłocznie powiadomić o stwierdzonych nieprawidłowościach podmiot, który wprowadził te dane do bazy danych oświatowych.

Kurator wyjaśnił: *W okresie od 1 stycznia 2019 roku do dnia 1 marca 2019 roku, czyli w okresie obowiązywania art. 111 ustawy o systemie informacji oświatowej (...) Kurator Oświaty nie stwierdził przypadku niekompletności, czy też nieprawidłowości danych zawartych w SIO w zakresie dotyczącym Centrów (zarówno, publicznych, jak i niepublicznych).*

(akta kontroli str. 766)

Podczas kontroli, w dniu 13 kwietnia 2021 r., dane dotyczące CKZ w Staszowie zostały wpisane, przez organ prowadzący, do bazy SIO jako podmiot włączony

¹⁰ Na mocy uchwały nr XX/22/20 Rady Powiatu w Staszowie z dnia 2 lipca 2020 r. w sprawie włączenia z dniem 1 września 2020 roku Centrum Kształcenia Zawodowego w Staszowie do Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie (http://powiatstaszowski.esesja.pl/zalaczniki/92286/xx_22_20_855681.pdf), zmienionej uchwałą nr XXII/37/20 z dnia 30 lipca 2020 r.

¹¹ Funkcjonującego w ramach Systemu Informacji Oświatowej (dalej: SIO).

¹² Nie znajduje się ono na sporządzonym 7 marca 2021 r. wykazie Centrów zarejestrowanych w RSPO, a figuruje na sporządzonym 24 marca 2021 r. wykazie szkół i placówek, które zakończyły działalność (z informacją m.in. o rozpoczęciu działalności w dniu 1 września 2003 r., wpisaniu do RSPO w dniu 24 października 2012 r. oraz zakończeniu działalności z dniem 31 sierpnia 2020 r.).

¹³ Dz.U. z 2021 r. poz. 584, ze zm.; przepis miał zastosowanie do 1 marca 2019 r.

z dniem 1 września 2020 r. w strukturę Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie. Starosta staszowski, w wyjaśnieniach udzielonych 16 kwietnia 2021 r. na prośbę Kuratorium, stwierdził m.in.: *Centrum to zostało włączone do Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie, w związku z tym przestało funkcjonować w SIO jako odrębna jednostka i zostało 13 kwietnia 2021 roku ponownie zarejestrowane i włączone w struktury Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Staszowie.*

(akta kontroli str. 194-199)

Z analizy danych¹⁴ dotyczących zakresu działania dziesięciu funkcjonujących w roku szkolnym 2019/2020 Centrów nierolniczych wynika, że praktyczna nauka zawodu (dalej również: PNZ) prowadzona była w dziewięciu z nich¹⁵, w 29 zawodach należących do 13 branż. Prowadzono ją w formie zajęć praktycznych, praktyk zawodowych, kształcenia dualnego lub praktyk zagranicznych (nie prowadzono w formie zajęć modułowych). I tak:

- zajęcia praktyczne prowadziło wszystkie dziewięć ww. Centrów, w 29 zawodach należących do 13 branż, tj.:
 - 1) CKZ w Skarżysku – w jednym zawodzie branży budowlanej (BUD) i jednym branży motoryzacyjnej (MOT)¹⁶;
 - 2) CKZ w Chmielniku – w dwóch zawodach branży BUD, dwóch branży MOT, dwóch branży hotelarsko-gastronomiczno-turystycznej (HGT) i jednym branży fryzjersko-kosmetycznej (FRK)¹⁷;
 - 3) CKZ w Starachowicach – w trzech zawodach branży MOT, trzech branży elektroenergetycznej (ELE) oraz po jednym zawodzie branży BUD, branży mechanicznej (MEC) i branży transportu drogowego (TDR)¹⁸;
 - 4) CKZ w Jędrzejowie – w dwóch zawodach branży HGT, dwóch branży MOT, a także po jednym zawodzie branży BUD, branży ELE, branży FRK, branży elektroniczno-mechatronicznej (ELM), branży teleinformatycznej (INF) oraz branży handlowej (HAN)¹⁹;
 - 5) CKZ w Staszowie – w trzech zawodach branży MOT oraz po jednym zawodzie branży BUD i branży TDR²⁰;
 - 6) CKU w Ostrowcu – w jednym zawodzie branży opieki zdrowotnej (MED) oraz jednym branży pomocy społecznej (SPO)²¹;
 - 7) CKZiU w Ostrowcu – w dwóch zawodach branży MOT i jednym branży FRK;
 - 8) CKZiU w Skarżysku – w trzech zawodach branży MED oraz po jednym zawodzie branży FRK i branży SPO²²;
 - 9) CKZiU w Morawicy – w pięciu zawodach branży MED oraz po jednym zawodzie z branży FRK i branży ekonomiczno-administracyjnej (EKA)²³;

¹⁴ Zawartych w zestawieniach przekazanych przez dyrektorów Centrów lub ZS, w strukturze których się znajdują.

¹⁵ Wszystkich oprócz CKZ w Busku.

¹⁶ BUD – murarz-tylnik; MOT – technik pojazdów samochodowych.

¹⁷ BUD – technik robót wykończeniowych w budownictwie, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie; MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych; HGT – technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych; FRK – fryzjer.

¹⁸ MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych; ELE – technik chłodnictwa i klimatyzacji, elektryk, elektromechanik; BUD – technik budownictwa; MEC – operator obrabiarek skrawających; TDR – kierowca-mechanik.

¹⁹ HGT – technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych; MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych; BUD – technik budownictwa; ELE – technik elektryk; FRK – technik usług fryzjerskich; ELM – technik mechatronik; INF – technik informatyk; HAN – sprzedawca.

²⁰ MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych; BUD – technik budownictwa; TDR – kierowca mechanik.

²¹ MED – technik sterylizacji medycznej; SPO – opiekunka dziecięca.

²² MED – technik farmaceutyczny, technik sterylizacji medycznej, terapeuta zajęciowy; FRK – technik usług kosmetycznych; SPO – opiekunka dziecięca.

²³ MED – technik elektromechanik, technik masażysta, technik sterylizacji medycznej, terapeuta zajęciowy, opiekun medyczny; FRK – technik usług kosmetycznych; EKA – technik archiwista.

- kształcenie dualne lub praktyki zagraniczne były prowadzone przez trzy Centra, w ośmiu zawodach należących do pięciu branż, tj.:
 - 1) CKZ w Chmielniku – w dwóch zawodach branży HGT, dwóch branży MOT oraz jednym branży BUD²⁴;
 - 2) CKZ w Starachowicach – w jednym zawodzie branży BUD²⁵;
 - 3) CKU w Ostrowcu – w jednym zawodzie branży MED i jednym branży SPO²⁶.

Egzaminy zawodowe na podstawie upoważnienia dyrektora Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi (dalej: OKE) prowadzono:

- 1) w CKZ w Skarżysku dla obydwu zawodów, w których kształcono;
- 2) w CKZ w Chmielniku dla czterech z siedmiu zawodów, w których kształcono (tj.: technik pojazdów samochodowych, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik hotelarstwa oraz technik robót wykończeniowych w budownictwie);
- 3) w CKZ w Starachowicach dla czterech z dziewięciu zawodów, w których kształcono (tj. elektromechanik, mechanik pojazdów samochodowych, technik budownictwa oraz technik pojazdów samochodowych);
- 4) w CKZ w Jędrzejowie dla wszystkich 10 zawodów, w których kształcono;
- 5) w CKZ w Staszowie dla trzech z pięciu zawodów, w których kształcono (tj.: technik budownictwa, technik pojazdów samochodowych oraz elektromechanik pojazdów samochodowych);
- 6) w CKU w Ostrowcu i CKZiU w Ostrowcu dla wszystkich trzech zawodów, w których kształcono;
- 7) w CKZiU w Skarżysku dla wszystkich pięciu zawodów, w których kształcono;
- 8) w CKZiU w Morawicy dla wszystkich siedmiu zawodów, w których kształcono.

Z analizy danych²⁷ dotyczących zakresu działania 11 funkcjonujących w roku szkolnym 2020/2021 Centrów nierolniczych wynika, że PNZ prowadzona była w dziesięciu z nich²⁸, w 32 zawodach należących do 14 branż. Prowadzono ją, tak jak w poprzednim roku szkolnym, w formie zajęć praktycznych, praktyk zawodowych, kształcenia dualnego lub praktyk zagranicznych. I tak:

- zajęcia praktyczne prowadziło wszystkie dziewięć ww. Centrów, w 32 zawodach należących do 14 branż, tj.:
 - 1) CKZ w Skarżysku – w jednym zawodzie branży BUD i jednym branży MOT²⁹,
 - 2) CKZ w Chmielniku – w dwóch zawodach branży BUD, dwóch branży MOT, dwóch branży HGT i jednym branży FRK³⁰;
 - 3) CKZ w Starachowicach – w trzech zawodach branży MOT, dwóch branży ELE, dwóch branży BUD oraz po jednym zawodzie, branży TDR³¹;
 - 4) CKZ w Jędrzejowie – w dwóch zawodach branży HGT, dwóch branży MOT, dwóch branży BUD, a także po jednym zawodzie branży ELE, branży FRK, branży ELM, branży INF, branży HAN oraz branży TDR³²;

²⁴ HGT – technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych; MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych; BUD – technik robót wykończeniowych w budownictwie.

²⁵ Technik budownictwa.

²⁶ MED – technik sterylizacji medycznej; SPO – opiekunka dziecięca.

²⁷ Przekazanych przez dyrektorów Centrów lub ZS, w strukturze których się znajdują.

²⁸ Wszystkich oprócz CKZ w Busku.

²⁹ BUD – murarz-tylnik; MOT – technik pojazdów samochodowych.

³⁰ BUD – technik robót wykończeniowych w budownictwie, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie; MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych; HGT – technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych; FRK – fryzjer.

³¹ MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych; ELE – technik chłodnictwa i klimatyzacji, elektryk; BUD – technik budownictwa, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (nowy); TDR – kierowca-mechanik; ELM – technik mechatronik (nowy).

³² HGT – technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych; MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych; BUD – technik budownictwa, technik geodeta (nowy);

- 5) CKZ w Staszowie – w trzech zawodach branży MOT oraz po jednym zawodzie branży BUD, branży TDR, branży ELE i branży MEC³³;
 - 6) CKU w Ostrowcu – w jednym zawodzie branży MED, jednym branży SPO i jednym branży ochrony i bezpieczeństwa osób i mienia (BPO)³⁴;
 - 7) CKZiU w Ostrowcu – w dwóch zawodach branży MOT i jednym branży FRK;
 - 8) CKZiU w Skarżysku – w dwóch zawodach branży MED i jednym branży SPO³⁵;
 - 9) CKZiU w Morawicy – w sześciu zawodach branży MED oraz po jednym zawodzie branży FRK i branży EKA³⁶;
 - 10) CKZ w Kielcach – w dwóch zawodach branży MOT i jednym branży TDR³⁷;
- kształcenie dualne lub praktyki zagraniczne były prowadzone przez cztery Centra, w sześciu zawodach należących do pięciu branż, tj.:
 - 1) CKZ w Skarżysku – w jednym zawodzie branży MOT³⁸;
 - 2) CKZ w Chmielniku – w dwóch zawodach branży HGT oraz po jednym branży MOT i branży BUD³⁹;
 - 3) CKZ w Starachowicach – w jednym zawodzie branży ELM⁴⁰;
 - 4) CKU w Ostrowcu – w jednym zawodzie branży MED⁴¹.
- Egzaminy zawodowe na podstawie upoważnienia dyrektora OKE prowadzono:
- 1) w CKZ w Skarżysku dla obydwu zawodów, w których kształcono;
 - 2) w CKZ w Chmielniku dla czterech z siedmiu zawodów, w których kształcono (tj.: technik pojazdów samochodowych, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik hotelarstwa oraz technik robót wykończeniowych w budownictwie);
 - 3) w CKZ w Starachowicach dla czterech z dziewięciu zawodów, w których kształcono (tj. elektryk, kierowca mechanik, mechanik pojazdów samochodowych oraz technik pojazdów samochodowych);
 - 4) w CKZ w Jędrzejowie dla wszystkich 12 zawodów, w których kształcono;
 - 5) w CKZ w Staszowie dla trzech z siedmiu zawodów, w których kształcono (tj.: technik budownictwa, technik pojazdów samochodowych oraz elektromechanik pojazdów samochodowych);
 - 6) w CKU w Ostrowcu i CKZiU w Ostrowcu dla wszystkich trzech zawodów, w których kształcono;
 - 7) w CKZiU w Skarżysku dla wszystkich trzech zawodów, w których kształcono;
 - 8) w CKZiU w Morawicy dla wszystkich ośmiu zawodów, w których kształcono.
 - 9) w CKZ w Kielcach dla trzech z czterech zawodów, w których kształcono (tj.: technik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych oraz mechanik pojazdów samochodowych).

ELE – technik elektryk; FRK – technik usług fryzjerskich; ELM – technik mechatronik; INF – technik informatyk; HAN – sprzedawca; TDR – kierowca-mechanik (nowy).

³³ MOT – technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych; BUD – technik budownictwa; TDR – kierowca mechanik; ELE – technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej (nowy); MEC – technik spawalnictwa (nowy).

³⁴ MED – technik sterylizacji medycznej; SPO – opiekunka dziecięca; BPO – technik bezpieczeństwa i higieny pracy (nowy).

³⁵ MED – technik farmaceutyczny, technik sterylizacji medycznej; SPO – opiekunka dziecięca.

³⁶ MED – technik elektroradiolog, technik masażysta, technik sterylizacji medycznej, terapeuta zajęciowy, opiekun medyczny; asystentka stomatologiczna (nowy); FRK – technik usług kosmetycznych; EKA – technik archiwista.

³⁷ MOT – mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych; TDR – kierowca mechanik.

³⁸ Technik pojazdów samochodowych.

³⁹ HGT – technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych; MOT – technik pojazdów samochodowych; BUD – technik robót wykończeniowych w budownictwie.

⁴⁰ Technik mechatronik.

⁴¹ Technik sterylizacji medycznej.

(akta kontroli str. 206, 215, 218, 221, 224-225, 231-232a, 235, 238-239, 242, 245-246, 1297-1300)

Osiem z dziesięciu funkcjonujących w roku szkolnym 2019/2020 nierolniczych Centrów prowadziło zawodowe kształcenie ustawiczne w formach, o których mowa w art. 117 ust. 1a ustawy Prawo oświatowe. I tak:

- pięć Centrów (CKZ w Skarżysku, CKZ w Chmielniku, CKZ w Starachowicach, CKU w Ostrowcu i CKZiU w Morawicy) organizowało kwalifikacyjne kursy zawodowe (dalej: KKZ), a jedno z nich (CKZiU w Morawicy) również kursy o których mowa w art. 117 ust. 1a pkt 5 Prawa oświatowego;
- trzy Centra (CKZ w Busku, CKZ w Jędrzejowie i CKZ w Staszowie) organizowały turnusy dokształcania teoretycznych młodocianych pracowników (TDT).

W roku szkolnym 2020/2021 zawodowe kształcenie ustawiczne prowadzone było przez siedem z 11 funkcjonujących nierolniczych Centrów. I tak:

- cztery Centra (CKZ w Skarżysku, CKZ w Starachowicach, CKU w Ostrowcu i CKZiU w Morawicy) organizowały KKZ, a jedno z nich (CKZiU w Morawicy) również kursy, o których mowa w art. 117 ust. 1a pkt 5 Prawa oświatowego;
- trzy Centra (CKZ w Busku, CKZ w Jędrzejowie i CKZ w Staszowie) organizowały TDT.

(akta kontroli str. 207-213, 216, 219, 222, 226, 233, 236, 240, 243, 247, 1297, 1300)

W zestawieniach przekazanych do Kuratorium, w związku z kontrolą NIK, przez dyrektorów Centrów lub ZS, w strukturze których funkcjonowały, tylko dla sześciu⁴² z 11 nierolniczych Centrów prowadzących w kontrolowanym okresie kształcenie zawodowe i/lub ustawiczne zostały wskazane placówki oświatowe, z którymi współpracowano organizując i prowadząc kształcenie praktyczne. Z przekazanych informacji wynika, że:

- cztery Centra współpracowały wyłącznie z publicznymi zespołami szkół ponadgimnazjalnych/ponadpodstawowych: CKZ w Skarżysku z czterema, CKZ w Starachowicach z trzema, CKZ w Staszowie z jednym, zaś CKZ w Kielcach z dwoma⁴³;
- jedno Centrum (CKU w Ostrowcu) współpracowało wyłącznie z niepubliczną placówką⁴⁴ i tylko w roku szkolnym 2019/2020;
- jedno Centrum (CKZ w Busku) współpracowało z czterema publicznymi zespołami szkół i jedną szkołą branżową oraz dwoma niepublicznymi szkołami branżowymi⁴⁵.

(akta kontroli str. 214, 217, 220, 223, 227, 230, 234, 237, 241, 244, 248, 1297, 1300)

1.2. W dniu 19 grudnia 2017 r. – w związku z prośbą Ministerstwa Edukacji Narodowej (dalej: MEN, Ministerstwo) o wyznaczenie w kuratoriach oświaty koordynatora ds. kształcenia zawodowego i ewentualnie jego zastępcy – Kurator

⁴² Tj. CKZ w Busku, CKZ w Skarżysku, CKZ w Starachowicach, CKZ w Staszowie, CKZ w Kielcach i CKU w Ostrowcu.

⁴³ Tj. CKZ w Skarżysku – z ZS Ekonomicznych w Skarżysku-Kamiennej, ZS Transportowo-Mechatronicznych w Skarżysku-Kamiennej, ZS Samochodowo-Usługowych w Skarżysku-Kamiennej i ZS Technicznych w Skarżysku-Kamiennej; CKZ w Starachowicach – z ZS Zawodowych nr 1 w Starachowicach, ZS Zawodowych nr 2 w Starachowicach i ZS Zawodowych nr 3 w Starachowicach; CKZ w Staszowie – z ZS im. Stanisława Staszica w Staszowie (w strukturze którego funkcjonuje od roku szkolnego 2020/2021); CKZ w Kielcach – z ZS Mechanicznych w Kielcach i ZS Elektrycznych w Kielcach.

⁴⁴ Tj. z Zespołem Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „NASZ DOM” Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi w Ostrowcu Świętokrzyskim.

⁴⁵ Tj. odpowiednio z ZS Zawodowych w Pińczowie, ZS Nr 3 we Włoszczowie, ZS Zawodowych w Skalbmierzu, ZS Technicznych i Ogólnokształcących w Busku-Zdroju i Branżową Szkołą I Stopnia Nr 1 w Busku-Zdroju oraz z Prywatną Branżową Szkołą I Stopnia „AWANS” w Pińczowie i Niepubliczną Branżową Szkołą I Stopnia w Pińczowie.

wskazał dwóch pracowników Wydziału Nadzoru Pedagogicznego i Strategii (dalej: WNPiS), tj. starszego wizytatora Ewę Pietraszek oraz wizytatora Małgorzatę Zielińską-Perczak. Zadania przypisane przez MEN do ww. funkcji to: wsparcie szkół w nawiązywaniu współpracy z pracodawcami i pracodawców w nawiązywaniu współpracy ze szkołami, udział w konsultacjach zmian w kształceniu zawodowym, a także w działaniach związanych z rozwojem doradztwa zawodowego w systemie oświaty.

(akta kontroli str. 259-262)

Zarządzeniem nr 4/2018 z 26 stycznia 2018 r. Kurator powołał Radę Dyrektorów Szkół Zawodowych przy Świętokrzyskim Kuratorze Oświaty (dalej: RDSZ przy ŚKO), której przypisał zadania takie jak: inicjowanie i opiniowanie zmian w kształceniu zawodowym, w tym: diagnozowanie środowiska dyrektorów szkół i pracodawców w celu poszukiwania nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych oraz ścisła współpraca z Radą Dyrektorów Szkół Zawodowych przy MEN⁴⁶ (dalej: RDSZ przy MEN); organizacja współpracy z dyrektorami szkół zawodowych na terenie województwa świętokrzyskiego; inicjowanie i konsultowanie nowych kierunków kształcenia; współpraca z instytucjami rynku pracy oraz pracodawcami; współpraca z organami prowadzącymi; inicjowanie i wspieranie działań informacyjno-promocyjnych z zakresu kształcenia zawodowego, w szczególności w środowisku pracodawców. W skład rady powołano 16 osób: trzech przedstawicieli Kuratorium (dyrektora WNPiS jako przewodniczącego i dwóch koordynatorów ds. kształcenia zawodowego jako zastępców) oraz 13 dyrektorów szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, w tym m.in. dyrektorów dwóch centrów kształcenia praktycznego⁴⁷ (przekształconych od 1 września 2019 r. w CKZ).

(akta kontroli str. 263-267)

Ze sporządzonego na potrzeby kontroli wykazu osób odpowiedzialnych w latach 2019-2021 za realizację objętych jej zakresem przedmiotowym zadań – związanych ze wspomaganie organizacji kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego w Centrach oraz sprawowaniem nadzoru nad tym kształceniem – wynika, że wykonywało je 26 pracowników Kuratorium:

- 21 pracowników WNPiS, w tym:
 - sześć osób pracujących w Kuratorium (dyrektor i pięciu wizytatorów);
 - 15 wizytatorów zatrudnianych w jednostkach terenowych Kuratorium⁴⁸, z tego: czterech z oddziału w Ostrowcu Świętokrzyskim (w tym kierownik), trzech – z oddziału w Jędrzejowie (w tym kierownik), po dwóch – z oddziałów w Sandomierzu (w tym kierownik) oraz Staszowie i Busku-Zdroju (wizytatorzy), a także po jednym – z oddziałów w Starachowicach i we Włoszczowie;
- pięciu pracowników Wydziału Organizacji i Rozwoju Edukacji (dalej: WOIRE), w tym jego dyrektor, trzech wizytatorów oraz informatyk.

Za zadania związane ze wspomaganie organizacji kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego w Centrach odpowiadało siedem osób, w tym trzy z WNPiS (dyrektor i dwóch wizytatorów będących koordynatorami ds. kształcenia zawodowego) oraz cztery z WOIRE (dyrektor i trzech wizytatorów). I tak:

⁴⁶ Powołaną 4 stycznia 2018 r. w celu opiniowania i proponowania zmian w szkolnictwie zawodowym.

⁴⁷ Tj. Centrum Kształcenia Praktycznego w Kielcach i Centrum Kształcenia Praktycznego w Starachowicach.

⁴⁸ Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Kuratorium w strukturze WNPiS funkcjonowało siedem oddziałów, tj: oddział w Ostrowcu Świętokrzyskim (dla powiatów ostrowieckiego i opatowskiego), oddział w Starachowicach (dla powiatów starachowickiego i skarżyskiego), oddział w Jędrzejowie (dla powiatów jędrzejowskiego i pińczowskiego), oddział w Busku-Zdroju (dla powiatów buskiego i kazimierskiego), oddział we Włoszczowie (dla powiatów włoszczowskiego i koneckiego), oddział w Sandomierzu (dla powiatu sandomierskiego) oraz oddział w Staszowie (dla powiatu staszowskiego).

- gromadzenie danych/informacji dotyczących działalności Centrów (m.in. zakresu ich działania) należało do jednego wizytatora z WOIRE,
- za wspomaganie i monitorowanie zmian organizacyjnych w placówkach prowadzących kształcenie zawodowe, w tym w Centrach, odpowiadało trzech pracowników WNPIŚ (dyrektor i obydwaj wizytatorzy będący koordynatorami ds. kształcenia zawodowego) oraz informatyk z WOIRE,
- za zatwierdzanie programów kursów pedagogicznych dla instruktorów praktycznej nauki zawodu odpowiadało dwóch pracowników WOIRE (wizytator i dyrektor),
- za koordynowanie dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników odpowiadały trzy osoby z WNPIŚ (oba wizytatorzy będący koordynatorami ds. kształcenia zawodowego i dyrektor).

Za zadania związane ze sprawowaniem nadzoru nad kształceniem zawodowym i ustawicznym realizowanym w Centrach odpowiadało 23 pracowników Kuratorium, z tego 21 z WNPIŚ (dyrektor i 20 wizytatorów, w tym 15 z jednostek terenowych Kuratorium) oraz dwóch z WOIRE (dyrektor i wizytator). I tak:

- opiniowanie arkuszy organizacji Centrów w kontekście zapewnienia prawidłowej realizacji kształcenia zawodowego i ustawicznego należało do 12 osób z WNPIŚ (dyrektora i 11 wizytatorów, w tym siedmiu z jednostek terenowych);
- nadzór pedagogiczny nad realizowanym w publicznych i niepublicznych Centrach kształceniem ustawicznym i zawodowym, a także analizowanie oraz ocenianie efektywności różnych form tego kształcenia należały do 20 osób z WNPIŚ (dyrektora i 19 wizytatorów, w tym 15 z jednostek terenowych);
- nadzór dotyczący prowadzenia przez placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego kształcenia w warunkach pandemii oraz nadzór wynikający z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁴⁹ należały do 21 osób z WNPIŚ (dyrektora i 20 wizytatorów, w tym 15 z jednostek terenowych),
- za wdrożenie i realizowanie procedury przyznawania akredytacji placówkom prowadzącym kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych odpowiadały dwie osoby z WOIRE (dyrektor i wizytator),
- załatwianie/rozpatrywanie skarg i wniosków związanych z kształceniem zawodowym i ustawicznym należało do dwóch wizytatorów z WNPIŚ.

Spośród 21 pracowników WNPIŚ, ujętych w ww. wykazie osób odpowiedzialnych za realizację zadań objętych kontrolą, jeden⁵⁰ (wykonujący je od 9 maja 2016 r. do 14 kwietnia 2020 r.) w ogóle nie miał w przyjętym zakresie czynności ustalonych zadań związanych ze szkolnictwem zawodowym, natomiast 10 (dyrektorowi wydziału oraz dziewięciu wizytatorom⁵¹, w tym dwóm pełniącym funkcję koordynatorów ds. kształcenia zawodowego) przypisano je dopiero zakresami czynności z 23 marca 2021 r., podczas gdy z przedmiotowego wykazu wynika, że osoby te wykonywały zadania z tego zakresu od maja 2016 r.

(akta kontroli str. 9-10, 26, 33, 47, 52-182, 759-760)

Dwaj wizytatorzy pełniący funkcję koordynatorów ds. kształcenia zawodowego uczestniczyli w okresie objętym kontrolą w czterech, organizowanych przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (dalej: ORE), szkoleniach dotyczących kształcenia zawodowego i ustawicznego, w szczególności wdrażanych w nim zmian:

⁴⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 493, ze zm.

⁵⁰ Wizytator z oddziału w Jędrzejowie.

⁵¹ Trzema pracującymi w Kielcach, trzema z oddziału w Ostrowcu Świętokrzyskim, dwoma z oddziału w Staszowie oraz jednemu z oddziału w Busku-Zdroju.

- w dniach 19-20 lutego 2019 r. – w szkoleniu, na którym omawiano kluczowe zmiany w przepisach (m.in.: uruchamianie kształcenia w nowym zawodzie, warianty współpracy szkoły z pracodawcą, prognozę zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego, klasyfikację zawodów szkolnictwa branżowego, podstawy programowe kształcenia w zawodach, ramowe plany nauczania, kształcenie praktyczne u pracodawców, kadre kształcenia zawodowego, nowy egzamin zawodowy, przekształcanie placówek, doradztwo zawodowe, kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych);
- w dniach 19-20 października 2020 r. – w konferencji pn. *Nadzór pedagogiczny w obszarze szkolnictwa branżowego, kształcenia ustawicznego i doradztwa zawodowego w teorii i praktyce*, obejmującej pięć modułów poświęconych: nadzorowi nad kształceniem zawodowym oraz nad kształceniem ustawicznym, kształceniu zawodowemu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, roli doradztwa zawodowego w kształtowaniu kompetencji zawodowych u uczniów na potrzeby rynku pracy, a także prezentacji projektów realizowanych przez ORE;
- w dniach 6-7 listopada 2020 r. – w konferencji online pn. *Rozwój współpracy z pracodawcami w zakresie podnoszenia adekwatności, jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego oraz doradztwa zawodowego*, na której omawiano m.in. prawno-organizacyjne uwarunkowania współpracy pracodawców ze szkołami, sposobami dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, możliwości współpracy szkół z pracodawcami na poziomie opracowywania programów nauczania, rolę szkół branżowych w systemie doradztwa zawodowego, potrzeby kadrowe szkół zawodowych w kontekście nowych kierunków kształcenia;
- w dniu 22 lutego 2021 roku w spotkaniu on-line w sprawie utworzenia ogólnopolskiej platformy dotyczącej turnusów dokształcania młodocianych pracowników, zorganizowane przez Wydział Edukacji dla Rynku Pracy oraz Wydział Wspierania Kształcenia Zawodowego Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie.

Ponadto wizytatorzy ci (w dniach 15-16 stycznia 2019 r. oraz 27-28 lutego 2020 r.) brali udział w spotkaniach RDSZ przy MEN, podczas których odbywały się dyskusje na temat zmian w zakresie szkolnictwa branżowego w kontekście ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (ustawa reformująca kształcenie zawodowe), a 9 listopada 2020 r. – w organizowanej przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, w ramach *Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych*, konferencji online pn. *Zawodowcy przyszłości*, na której omawiane były m.in. kwestie związane z rolą pracodawcy w kształceniu zawodowym, wynikami międzynarodowego badania absolwentów zagranicznych staży zawodowych oraz innowacyjnym podejściem do organizacji kształcenia branżowego.

(akta kontroli str. 268-297, 754)

Pracownikom WNPiS, do zadań którego, zgodnie z regulaminem organizacyjnym Kuratorium⁵², należały kwestie związane z kształceniem zawodowym i ustawicznym, na naradzie wydziału 25 marca 2019 r. omówiono obowiązujące rozporządzenia dotyczące ramowych planów nauczania oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. W załączniku do protokołu ze spotkania znajdują się zestawienia wskazujące, które przepisy należy stosować w odniesieniu do poszczególnych klas danego typu szkoły. Z kolei na spotkaniu WNPiS w dniu 27 sierpnia 2020 r. Kurator przedstawił przyjęte na rok szkolny 2020/2021 kierunki realizacji polityki oświatowej, wśród których znalazło się *wdrażanie zmian w kształceniu zawodowym ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia osób dorosłych*, natomiast koordynatorzy

⁵² Wprowadzonym zarządzeniem nr 535/2017 Kuratora z dnia 31 sierpnia 2017 r., a następnie wprowadzonym zarządzeniem nr 357/2019 Kuratora z dnia 16 września 2019 r.

ds. kształcenia zawodowego zaprezentowali obowiązujące od 1 września 2020 r. zmiany w kształceniu zawodowym i ustawicznym.

Ponadto wcześniej, w dniu 12 marca 2019 r., na spotkaniu pracowników WNPiS, odbyło się seminarium pn. *Zintegrowany System Kwalifikacji – most między oświatą a rynkiem pracy*. Jego celem było przekazanie wiedzy na temat ww. systemu oraz możliwości jej wykorzystania przez pracowników nadzoru pedagogicznego Kuratorium. Omawiano na nim m.in. Polskie Ramy Kwalifikacji jako układ odniesienia dla kwalifikacji nadawanych w Polsce i potrzeby świętokrzyskiego rynku pracy (zawody deficytowe i nadwyżkowe), prezentując *Barometr zawodów 2019* – raport podsumowujący badanie w województwie.

(akta kontroli str. 10-12, 34-36, 298-401)

Akcja informacyjna dotycząca nowych rozwiązań w szkolnictwie zawodowym została rozpoczęta przez Kuratorium w pierwszym kwartale 2019 r.⁵³ W jej ramach:

- kwestie związane z wprowadzanymi zmianami omawiano na spotkaniach RDSZ przy ŚKO, na które zapraszani byli m.in. dyrektorzy szkół kształcących w zawodach szkolnictwa zawodowego, przedstawiciele organów prowadzących i pracodawcy; i tak:
 - w dniu 14 lutego 2019 r., na spotkaniu którego przedmiot stanowiły zmiany w kształceniu zawodowym w świetle projektów rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej, a także współpraca szkół zawodowych z pracodawcami i szkołami podstawowymi, koordynatorzy ds. kształcenia zawodowego szczegółowo omówili zmiany dotyczące projektów rozporządzeń, m.in. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych, w sprawie praktycznej nauki zawodu, w sprawie ramowych planów nauczania, w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych placówek, w sprawie doradztwa zawodowego, a także w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego;
 - w dniu 5 marca 2020 r. przeprowadzono spotkanie poświęcone tematyce kształcenia w branżowych szkołach II stopnia, w tym organizowaniu KKZ oraz TDT;
- 20 marca 2019 r. zorganizowany został – przez wojewodę świętokrzyskiego i Kuratora, we współpracy z MEN – *Świętokrzyski Kongres Zawodowy*, którego celem było upowszechnienie wynikających ze znowelizowanego Prawa oświatowego zmian w szkolnictwie branżowym i technicznym; do udziału zaproszeni byli lokalni i regionalni pracodawcy reprezentujący branże, w których kształciły szkoły w województwie świętokrzyskim, dyrektorzy szkół zawodowych i podstawowych, organy prowadzące, pracodawcy, nauczyciele oraz doradcy zawodowi; kongres odbył się pierwszego dnia Gieldy Szkół i Uczelni, podczas którego placówki oświatowe prezentowały swoje oferty, z którymi mogli zapoznać się uczniowie z regionu; informację o planowanym kongresie dwukrotnie (28 lutego i 14 marca 2019 r.) publikowano na stronie internetowej Kuratorium;
- na inauguracyjnych rok szkolny 2019/2020 naradach, w których w dniach 21-23 sierpnia 2019 r. i uczestniczyło ponad tysiąc osób (w tym dyrektorzy szkół i placówek oświatowych oraz przedstawiciele organów prowadzących) omówiono zmiany w Prawie oświatowym po 1 września 2019 r. – zebraniem przedstawiono m.in. dotyczącą tych zmian prezentację przygotowaną przez pracowników

⁵³ Wcześniej – 9 lipca 2018 r. – na stronie internetowej Kuratorium (<https://kuratorium.kielce.pl/29284/projekt-nowelizacji-ustawy-prawo-oswiatowe-skierowany-do-konsultacji-spoecznych-i-uzgodnien-miedzyresortowych/>) informowano o najważniejszych dotyczących szkolnictwa zawodowego zmianach, zawartych w skierowanym do konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych projekcie zmian w Prawie oświatowym, m.in. zmianach w klasyfikacji zawodów, praktycznej nauce zawodu (w tym kształceniu młodocianych), współpracy szkół z pracodawcami, egzaminach zawodowych.

Kuratorium; informowano w szczególności o konieczności dostosowania statutów szkół i placówek do przepisów wprowadzonych do Prawa oświatowego ustawą reformującą kształcenie zawodowe;

- na stronie internetowej Kuratorium zamieszczane były informacje dotyczące organizacji kształcenia zawodowego i ustawicznego, w tym zmian w przepisach:
 - 21 lutego 2019 r. informowano o publikacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego⁵⁴, wskazując m.in. na fakt wprowadzenia nowych zawodów (wraz z wyodrębnionymi w nich kwalifikacjami), modyfikację niektórych dotychczasowych, jak również na konieczność uzyskania opinii wojewódzkiej rady rynku pracy i nawiązania współpracy z pracodawcą właściwym dla zawodu lub branży, do której został on przyporządkowany – w przypadku korzystania z możliwości kształcenia w tych zawodach od roku szkolnego 2019/2020⁵⁵;
 - 20 maja 2019 r. informowano o zmianach wynikających z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego⁵⁶;
 - 30 stycznia 2020 r. i 4 lutego 2021 r. informowano o ogłoszeniu przez Ministra Edukacji prognoz zapotrzebowania krajowego i wojewódzkiego rynku pracy na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego.

(akta kontroli str. 402-473)

Kuratorium prowadziło również inne działania mające na celu wspomaganie nowej organizacji kształcenia zawodowego i ustawicznego, w szczególności:

- 30 października 2019 r. przekazało – opracowany przez uczestników projektu pn. *Rozwijanie kompetencji zawodowych pracowników nadzoru pedagogicznego w celu wspomagania szkół prowadzących kształcenie i szkolenie zawodowe*, realizowanego między listopadem 2018 r. a październikiem 2019 r. – materiał informacyjny na temat rozwiązań stosowanych w nadzorze pedagogicznym i doradztwie zawodowym w Portugalii, a także (stworzone w oparciu o arkusz kalkulacyjny Excel) narzędzie do monitorowania realizacji podstawy programowej kształcenia w zawodach;
- 14 listopada 2019 r. Kurator wraz z Politechniką Świętokrzyską zorganizował, poświęcone problemowi zatrudniania nauczycieli przedmiotów zawodowych, spotkanie, w którym wzięli udział m.in. dyrektorzy szkół kształcących w zawodach szkolnictwa branżowego z województwa i przedstawiciele RDSZ przy ŚKO;
- na stronie internetowej zamieszczano:
 - wykazy szkół i CKZ prowadzących TDT, wraz z harmonogramami ich organizacji (25 listopada 2019 r. na rok szkolny 2019/2020, 16 października 2020 r. na rok szkolny 2020/2021);
 - opracowane przez koordynatorów ds. kształcenia zawodowego, na podstawie informacji zebranych od dyrektorów szkół zawodowych z województwa, informatory z ofertą edukacyjną szkół kształcących w zawodach szkolnictwa branżowego na rok szkolny 2019/2020 i rok szkolny 2020/2021⁵⁷, a także

⁵⁴ Dz. U. poz. 316, ze zm.

⁵⁵ <https://kuratorium.kielce.pl/34346/wazna-informacja-dla-dyrektorow-szkol-ksztalcacych-w-zawodach/>

⁵⁶ Dz. U. poz. 991, ze zm.

⁵⁷ W dniu 4 marca 2021 r. Kuratorium zwróciło się do dyrektorów szkół dla młodzieży i dorosłych o przekazanie informacji niezbędnych do przygotowania takiego informatora na rok szkolny 2021/2022.

broszurę informacyjną o kierunkach kształcenia zawodowego w branżowych szkołach II stopnia w roku szkolnym 2020/2021;

- procedury/zasady dotyczące opiniowania przez Kuratora arkuszy organizacji, uzyskiwania akredytacji kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych oraz funkcjonowania szkolnictwa zawodowego w czasie pandemii COVID-19.
(akta kontroli str. 474-652, 1078-1100)

1.3. W kontrolowanym okresie Kurator zatwierdził 10 z 11 przedłożonych mu programów kursu pedagogicznego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, które wpłynęły do Kuratorium między 1 września 2019 r.⁵⁸ a 14 kwietnia 2021 r. (wszystkie cztery złożone w 2019 r., cztery z pięciu z 2020 r. i obydwa z 2021 r.).

(akta kontroli str. 653-654)

Szczegółowe badanie dokumentacji trzech zatwierdzonych programów⁵⁹ wykazało, że każdy z nich został przygotowany zgodnie z *Ramowym programem kursu pedagogicznego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu*, stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie PNZ, tj. programy zawierały nazwę formy kształcenia, czas trwania, liczbę godzin kształcenia i sposób jego organizacji, a także określono w nich cel kształcenia, treści nauczania dotyczące poszczególnych zajęć i opis efektów kształcenia oraz sposób i formę zaliczenia. Zarówno zakres treści realizowanych zajęć jak i liczba ich godzin oraz spodziewane efekty odpowiadały określonym w ww. załączniku do rozporządzenia w sprawie PNZ. Zgodnie z przyjętą w Kuratorium procedurą, przedmiotowe programy zostały zatwierdzone w ciągu 30 dni od złożenia kompletnego wniosku, a ich organizatorzy zawiadamiali Kuratora o każdej kolejnej edycji kursu organizowanej na ich podstawie (dla pierwszego z objętych analizą programów zgłoszono 15 edycji, dla drugiego – żadnej, dla trzeciego jedną⁶⁰).

(akta kontroli str. 655-712)

1.4. Zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 15a ustawy Prawo oświatowe⁶¹, kurator oświaty koordynuje organizację doksztalcenia teoretycznego młodocianych pracowników. Realizując to zadanie, w okresie objętym kontrolą, Kurator uzyskiwał informacje dotyczące potrzeb w zakresie teoretycznego doksztalcenia uczniów kierowanych przez szkoły prowadzące kształcenie młodocianych pracowników (na stronie Kuratorium udostępniono odpowiednie formularze zgłoszeń zawierające: nazwę szkoły, liczbę uczniów i klasę do której uczęszczali kierowani uczniowie, a także nazwę i symbol cyfrowy zawodu) oraz ustalał listę placówek, które deklarowały chęć organizowania turnusów doksztalcenia teoretycznego młodocianych pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego.

W roku szkolnym 2019/2020 szkoły branżowe I stopnia z terenu województwa świętokrzyskiego zgłosiły potrzeby dotyczące zorganizowania TDT w 29 zawodach dla ok. 1300 uczniów (niektóre szkoły organizowały doksztalcenie teoretyczne młodocianych we własnym zakresie np. Zespół Szkół nr 3 we Włoszczowie, Zespół Szkół Zawodowych w Starachowicach), w roku szkolnym 2020/2021 – w 30 zawodach dla ponad 1500 uczniów. Były to szkoły prowadzące kształcenie branżowe w 12 powiatach województwa świętokrzyskiego (tj. wszystkich poza starachowickim). Zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach

⁵⁸ Tj. dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 391) – dalej: rozporządzenie w sprawie PNZ – określającego ramowy program kursu pedagogicznego dla instruktorów PNZ.

⁵⁹ Tj. programów o numerach: KO.II.5633.11.2019, KO.II.5633.16.2019 i KO.II.5633.9.2020.

⁶⁰ Organizator planowanej w terminie od 15 października do 16 listopada 2020 r. pierwszej edycji kursu według programu nr KO.II.5633.9.2020 pismem z 24 marca 2021 r. poinformował Kuratorium, iż nie odbyła się ona z powodu epidemii COVID-19 i została zaplanowana w terminie od 15 kwietnia do 15 maja 2021 r.

⁶¹ Wprowadzonym ustawą reformującą szkolnictwo zawodowe; obowiązującym od 1 września 2019 r.

pozaszkolnych⁶², liczba młodocianych pracowników uczestniczących w turnusie organizowanym przez publiczną szkołę lub publiczne centrum kształcenia zawodowego wynosi co najmniej 20, z tym, że może być mniejsza niż 20 tylko za zgodą organu prowadzącego.

W najbardziej masowych zawodach, np. sprzedawca, kucharz, fryzjer, mechanik pojazdów samochodowych, elektryk, należało zorganizować turnusy dla od 170 do 420 uczniów. W latach szkolnych 2019/2020-2020/2021 szkoły zgłosiły także potrzebę zorganizowania TDT dla grup mniejszych niż 20 uczniów. W 2019/2020 dotyczyło to kształcenia w 11 zawodach, w 2020/2021 – ośmiu, w tym dekarzy, cieśli, elektromechaników, elektroników, kelnerów, monterów stolarki budowlanej, blacharzy samochodowych, wędliniarzy, operatorów urządzeń przemysłu szklarskiego i krawców.

(akta kontroli str. 713, 726-746)

Kurator organizował spotkania z udziałem przedstawicieli placówek, które deklarowały organizację TDT. W okresie objętym kontrolą zorganizowano dwa spotkania (30 września 2019 r. i 25 września 2020 r.). W spotkaniach tych brali udział dyrektorzy: CKZ w Busku, CKZ w Jędrzejowie; CKZ w Staszowie oraz Szkoły Prywatnej „Prestiż” w Kielcach, a także przedstawiciele innych podmiotów (np. Izby Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach, Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kielcach). Kurator wyjaśnił: *podczas spotkania 25 września 2020 r. ustalono harmonogram turnusów doksztalcenia teoretycznego młodocianych pracowników.*

(akta kontroli str. 715-716, 729, 754, 1408)

Na stronie Kuratorium opublikowano *Wykazy szkół i centrów kształcenia zawodowego prowadzących turnusy doksztalcenia teoretycznego młodocianych pracowników* na terenie województwa świętokrzyskiego. Z wykazów tych wynika, że w roku szkolnym 2019/2020 zorganizowano 114 turnusów, w 2020/2021 – 102. Wykazy zawierały następujące informacje: powiat, w którym będzie prowadzony TDT, nazwa i symbol cyfrowy zawodu, stopień (klasa), termin realizacji turnusu oraz dane teleadresowe placówki prowadzącej TDT. W roku szkolnym 2019/2020 w ww. wykazach uwzględniono możliwość realizacji turnusów w pięciu powiatach:

- jędrzejowskim, gdzie zaplanowano przeprowadzenie 67 form doksztalcenia teoretycznego młodocianych opisanych jako „kursy konsultacyjno-programowe-turnusy”, tj. 59% wszystkich zaplanowanych na ten rok szkolny. Miały być one realizowane w CKZ w Jędrzejowie;
- opatowskim i sandomierskim (20% TDT opisanych jak wyżej – organizator Szkoła Prywatna „Prestiż”);
- staszowskim (14% TDT – organizator CKZ w Staszowie);
- buskim (6% TDT – organizator CKZ w Busku).

W roku szkolnym 2020/2021 te same placówki zostały wskazane jako prowadzące TDT. CKZ w Jędrzejowie miał zrealizować ich najwięcej (59%). W ww. wykazach podano także dokładne terminy turnusów np. dla zawodu elektryk dla uczniów klas II szkoły branżowej I stopnia turnus miał być realizowany w dniach od 14 listopada 2019 r. do 12 grudnia 2019 r. w CKZ w Jędrzejowie, ul. Okrzei 63.

(akta kontroli str. 747-753)

Wykazy te nie były w pełni rzetelne i nie stanowiły dobrej informacji dla dyrekcji i uczniów szkół branżowych I stopnia i ich rodziców. Lider organizacji TDT, tj. CKZ w Jędrzejowie w istocie nie prowadził zajęć doksztalcących dla młodocianych pracowników. W latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 dyrektor CKZ w Jędrzejowie zlecał prowadzenie tych zajęć w formie „szkoleń programowo-konsultacyjnych dla uczniów klas I, II i III klas wielozawodowych” oraz pełnienie

⁶² Dz. U. poz. 652, dalej: rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego.

nadzoru organizacyjnego i merytorycznego nad ich przebiegiem Izbie Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach⁶³. Było to niezgodne z art. 117 ust. 2c Prawa oświatowego, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Zajęcia TDT wskazane w ww. *Wykazach* jako prowadzone w powiecie jędrzejowskim przez CKZ w Jędrzejowie na ul. Okrzei 63, były realizowane w siedzibie Izby Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach w Kielcach na ul. Warszawskiej 34.

(akta kontroli str. 1409-1497)

Kurator wyjaśnił: *wykaz szkół i centrów kształcenia zawodowego prowadzących turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników zamieszczony na stronie Kuratorium Oświaty zawiera dane adresowe szkoły lub centrum odpowiedzialnej za organizację danego turnusu, zestawienie tabelaryczne nie zawiera informacji o miejscu ich prowadzenia*.

(akta kontroli str. 1408)

NIK zwraca uwagę, że tytuł: *Wykazy szkół i centrów kształcenia zawodowego prowadzących turnusy dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników* jednoznacznie wskazuje, że wymienione w nim podmioty prowadzą, a nie tylko organizują TDT, ponadto z umów zawartych z Izbą Rzemieślników i Przedsiębiorców wynika, że także organizacja tych turnusów należała do zadań zleconych temu podmiotowi przez CKZ w Jędrzejowie.

Zajęcia TDT, które były zlecone Izbie Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach organizowano w latach 2019/2020 i 2020/2021 w wymiarze 55 godzin dla wszystkich zawodów, tj. w wymiarze przewidzianym dla konsultacji indywidualnych, które (zgodnie z § 18 rozporządzenia w sprawie kształcenia ustawicznego) mogą być wdrożone w przypadkach losowych. Zgodnie z pkt 2 załącznika nr 7 i 8 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁶⁴, uczniowie będący młodocianymi pracownikami, skierowani przez szkołę na turnus dokształcania teoretycznego w zakresie danego zawodu, odbywają kształcenie zawodowe teoretyczne przez okres czterech tygodni w każdej klasie, w wymiarze 34 godzin tygodniowo. Ograniczenie wymiaru zajęć do 55 godzin stosowano do organizacji dokształcania małych grup (np. czteroosobowych, gdyż nie zgłoszono większej liczby uczniów w danym zawodzie) oraz dla grup liczących ponad 20 uczniów, np. w roku szkolnym 2019/2020 dla 27-osobowej grupy uczniów klas pierwszych kształcących się w zawodzie elektryk lub 26-osobowej uczniów klas pierwszych kształcących się w zawodzie cukiernik.

(akta kontroli str. 731-746, 1420-1427)

Kurator wyjaśnił: *uczniowie realizujący turnusy dokształcania teoretycznego w ramach konsultacji indywidualnych prowadzonych we współpracy z Izbą Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach zyskują na jakości realizacji zajęć. Zajęcia te prowadzone są w małych grupach w wymiarze co najmniej 55 godzin (§ 18 rozporządzenia MEN z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych ...), co pozwala na indywidualne podejście do każdego uczestnika. (...) Dyrektor CKZ w Jędrzejowie podczas spotkań dotyczących organizacji turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych*

⁶³ Powiat Jędrzejowski reprezentowany przez Dyrektora Zespołu Szkół zawodowych nr 2 w Jędrzejowie zawarł umowy (2 listopada 2019 r. i 16 grudnia 2019 r. 1 października 2020 r., 28 grudnia 2020 r. i 25 lutego 2021 r.) z Izbą Rzemieślników, reprezentowaną przez dyrektora Izby, dotyczące realizacji „szkolenia programowo-konsultacyjnego” dla uczniów klas wielozawodowych. W umowach tych określono wysokość opłaty za przeszkolenie uczniów.

⁶⁴ Dz. U. poz. 639, ze zm.

pracowników zgłaszał jako formę realizacji turnusów konsultacje indywidualne ze względu na małą liczbę uczniów kształcących się w danym zawodzie, bądź potrzebę zorganizowania konsultacji dla uczniów kształcących się w zawodach niszowych (...).

(akta kontroli str. 1406)

Organizacja TDT nie odpowiadała w pełni terytorialnemu rozkładowi zgłoszonych potrzeb, gdyż większość turnusów, których organizację zlecono Izbie Rzemieślników i Przedsiębiorców (59%) była organizowana w Kielcach, podczas gdy zgłoszenia szkół funkcjonujących na terenie Kielc obejmowały średnio 5% wszystkich zgłoszonych w najbardziej masowych zawodach (np. w roku szkolnym 2019/2020 w zawodzie sprzedawca – 6%, kucharz – 4%, fryzjer – 4%, mechanik pojazdów samochodowych – 11%).

(akta kontroli str. 731-746)

Kurator wyjaśnił: *Kurator Oświaty nie typuje placówek do organizacji turnusów, a koordynuje ich organizację. Ustawodawca nie wskazał szczegółowych zadań kuratora w tym zakresie. (...) Koordynacja organizacji turnusów dokształcania teoretycznego przyczyniła się do lepszego planowania i zapewnienia większej dostępności do tej formy kształcenia. Zainteresowani dyrektorzy szkół mogą samodzielnie sprawdzić jakie placówki i w jakim powiecie organizują kursy w danym zawodzie na poziomie danej klasy i nawiązać z nimi kontakt w celu skierowania młodocianego na dokształcanie. Szkoła PRESTIŻ swoją siedzibę ma w Kielcach, natomiast turnusy dokształcania przeprowadzane są w Opatowie, ul. Słowackiego 56 i obejmuje powiat opatowski oraz powiaty ościennie. W związku z tym, że w naszym województwie chęć organizacji turnusów wyraziły tylko cztery placówki: CKZ Busko-Zdrój, CKZ Staszów, CKZ Jędrzejów oraz Szkoła PRESTIŻ, konsultacje indywidualne we współpracy z Izbą Rzemieślników i Przedsiębiorców zorganizowano w Kielcach ze względu na najdogodniejsze połączenie komunikacyjne ze wszystkim rejonami województwa. (...) Wyznaczonym celem do realizacji jest pozyskanie większej liczby chętnych placówek dysponujących możliwością zakwaterowania. Kurator wyjaśnił również, że uczniowie z województwa świętokrzyskiego nie musieli korzystać z turnusów dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników organizowanych w innych województwach.*

(akta kontroli str. 755, 1406, 1408)

NIK zwraca uwagę, że w uzasadnieniu do ustawy wprowadzającej przepis zobowiązujący kuratora do koordynowania organizacji TDT wskazano, że celem tego działania jest doprowadzenie do sytuacji, by uczniowie mogli uczestniczyć w turnusach jak najbliżej ich miejsca zamieszkania, co jest szczególnie ważne w przypadku uczniów z niepełnosprawnościami⁶⁵. Przyjęty sposób organizacji TDT w województwie świętokrzyskim może powodować, że na zajęcia do Kielc będą dojeżdżać uczniowie z kilku powiatów, np. uczęszczający do Zespołu Szkół nr 2 w Jędrzejowie (koszty dojazdu najczęściej ponoszą uczniowie), tj. „organizatora” TDT.

(akta kontroli str. 37-45)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W zakresach czynności 11 z 21 pracowników WNPiS, Kurator nie wskazał realizowanych przez nich od maja 2016 r. zadań związanych ze szkolnictwem zawodowym. W zakresie obowiązków jednej osoby wykonującej te zadania w okresie między 9 maja 2016 r. a 14 kwietnia 2020 r. w ogóle ich nie uwzględniono, natomiast dziesięciu pracownikom nadal je wykonującym zostały one przypisane

⁶⁵ <https://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2861>.

dopiero podczas kontroli NIK – zakresami czynności datowanymi na 23 marca 2021 r. Było to niezgodne ze *Standardami kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych*⁶⁶, które (w pkt 3 części A. Środowisko wewnętrzne) stanowią m.in., że struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań, zaś dla każdego pracownika powinien być określony aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności.

(akta kontroli str. 9-10, 26, 33, 47, 52-182, 759-760)

Kurator Oświaty wyjaśnił: *Każdemu wizytatorowi Świętokrzyski Kurator Oświaty przydzielił w zakresie czynności sprawowanie nadzoru pedagogicznego nad szkołami i placówkami oświatowymi w województwie świętokrzyskim. Zapis ten odnosi się również do szkół kształcących w zawodach szkolnictwa branżowego. Zmiana zakresu czynności w marcu 2021 roku wynikała ze wskazań Inspektora Ochrony Danych. Jednocześnie uszczegółowiono zapisy nadzoru pedagogicznego dotyczące szkół zawodowych. W każdym Oddziale Kuratorium (...) został wskazany wizytator ds. szkolnictwa zawodowego, jednakże wynika to z wewnętrznych ustaleń w celu usprawnienia kontaktów ze szkołami/placówkami.*

(akta kontroli str. 761, 766)

Zdaniem NIK zakresy czynności pracowników jednostek sektora finansów publicznych powinny być aktualne, to jest uwzględniać wszystkie przypisane im (zwłaszcza na stałe) zadania, bowiem zakres odpowiedzialności nie może wynikać wyłącznie z „wewnętrznych ustaleń”. Skoro – na co wskazał Kurator – w każdym oddziale Kuratorium wskazano wizytatora ds. szkolnictwa zawodowego, należało to uwzględnić w zakresach obowiązków tych osób.

2. Kurator nie sprawował wystarczającego nadzoru nad placówkami prowadzącymi doksztalcanie teoretyczne młodocianych pracowników, o którym mowa w art. 117 ust. 1a pkt 4 ustawy Prawo oświatowe.

Kurator sprawuje nadzór pedagogiczny nad publicznymi i niepublicznymi szkołami, placówkami, które znajdują się na obszarze danego województwa. Nadzór ten polega w szczególności na obserwowaniu, analizowaniu i ocenianiu przebiegu procesów kształcenia i wychowania oraz efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek (art. 55 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa oświatowego).

CKZ w Jędrzejowie, odpowiedzialne w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 za prowadzenie 59% TDT zleciło, na podstawie zawartych umów, prowadzenie tej formy kształcenia Izbie Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach, tj. jednostce nieuprawnionej do ich prowadzenia. Zgodnie z art. 117 ust. 2c ustawy Prawo oświatowe TDT mogą być prowadzone przez publiczne i niepubliczne centra kształcenia zawodowego oraz publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zawodach, w których kształcą, oraz w innych zawodach przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła. Izba Rzemieślników i Przedsiębiorców jest organizacją samorządu gospodarczego rzemiosła i działa na podstawie art. 7 ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle⁶⁷.

(akta kontroli str. 1409-1497)

Skutkiem tej nieprawidłowości mogło być prowadzenie doksztalcania teoretycznego młodocianych pracowników przez Izbę Rzemieślników i Przedsiębiorców w wymiarze godzinowym niezgodnym z przepisami oświatowymi. Co najmniej dwa

⁶⁶ Określonymi w załączniku do Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84).

⁶⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 2159.

TDT dla grup liczących powyżej 20 uczestników prowadzono w wymiarze 55 godzin, mimo iż wymagany przepisami oświatowymi wymiar to 136 godzin.

Kurator wyjaśnił: *Centrum Kształcenia Zawodowego w Jędrzejowie jest organizatorem turnusów dokształcania teoretycznego we współpracy z Izbą Rzemieślników i Przedsiębiorców w Kielcach na podstawie art. 3 ust. 1a ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. Współpraca ta polega na wykorzystaniu odpowiednio wykwalifikowanej kadry pedagogicznej Izby oraz wynajmu pomieszczeń umożliwiających prowadzenie kształcenia (...).*

(akta kontroli str. 1406)

Wyjaśnienia te nie mogą być uwzględnione, gdyż w umowach, zawartych przez CKZ w Jędrzejowie z Izbą Rzemieślników i Przedsiębiorców, dotyczących realizacji dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników, jest mowa o zleceniu prowadzenia tych zajęć, wynagrodzeniu za przeszkolenie jednego ucznia oraz prowadzeniu nadzoru organizacyjnego, nie ma zaś mowy o wynajmie pomieszczeń, zatrudnieniu kadry pedagogicznej lub wspieraniu jednostek systemu oświaty w zakresie kształcenia zawodowego młodocianych pracowników.

OCENA CZĄSTKOWA

Działania podejmowane przez Kuratorium pozwalały na zapewnienie kadry wdrażającej zmiany w kształceniu zawodowym odpowiedniego przygotowania merytorycznego. Kurator wyznaczył osoby odpowiedzialne w latach 2019-2021 za realizację zadań związanych ze wspomaganiem organizacji kształcenia ustawicznego i/lub zawodowego w Centrach oraz sprawowaniem nadzoru nad tym kształceniem. Jednak zakresy czynności 11 z 21 pracowników WNPiS realizujących te zadania nie zostały od maja 2016 r. do 23 marca 2021 r. zaktualizowane w powyższym zakresie. W Kuratorium prowadzono skuteczne działania mające na celu koordynowanie dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników. Kurator nie sprawował jednak wystarczającego nadzoru nad placówkami realizującymi TDT, w efekcie powierzono realizację większości turnusów Izbie Rzemieślników i Przedsiębiorców, która zgodnie z przepisami oświatowymi nie była uprawniona do prowadzenia tego zadania. Na stronie internetowej Kuratorium publikowano nie w pełni rzetelne wykazy placówek prowadzących TDT. Kursy pedagogiczne dla instruktorów PNZ zatwierdzane były w prawidłowy sposób.

OBSZAR

2. Sprawowanie nadzoru nad kształceniem zawodowym i ustawicznym realizowanym w Centrach

Opis stanu faktycznego

2.1. Dyrektorzy wszystkich funkcjonujących w kontrolowanym okresie publicznych nierolniczych Centrów lub ZS, w ramach których one funkcjonowały przekazywali Kuratorowi do zaopiniowania arkusze ich organizacji na rok szkolny 2019/2020 i rok szkolny 2020/2021, a także aneksy, którymi wprowadzano zmiany do zatwierdzonych arkuszy organizacji. Do Kuratorium wpłynęło łącznie 10 takich arkuszy organizacji na rok szkolny 2019/2020 i 11 na rok szkolny 2020/2021 oraz odpowiednio 18 i 20 aneksów sporządzonych do 30 września 2019 r. i 2020 r.

Stosownie do § 17 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁶⁸, Kurator zaopiniował wszystkie arkusze w terminie do 10 dni roboczych od dnia otrzymania ich od organu prowadzącego i nie później niż do 20 maja danego roku. Zaopiniowane zostały również wszystkie aneksy sporządzone do końca września 2019 r. i 2020 r.

⁶⁸ Dz. U. poz. 502.

Spośród 28 poddanych analizie opinii Kuratora do arkuszy organizacji na rok szkolny 2019/2020 i sporządzonych do 30 września 2019 r. aneksów do nich, jedna była negatywna – z uwagi na niezgodny z przepisami przydział godzin nauczycielom realizującym zajęcia praktyczne⁶⁹. Z 31 przeanalizowanych opinii Kuratora dotyczących arkuszy organizacji na rok szkolny 2020/2021 i sporządzonych do 30 września 2020 r. aneksów do nich, również jedna była negatywna – ze względu na brak możliwości sprawdzenia czy wszyscy nauczyciele posiadali kwalifikacje do nauczania przydzielonych przedmiotów⁷⁰.

(akta kontroli str. 769-775)

Badanie rzetelności opiniowania arkuszy organizacji przeprowadzono na podstawie arkuszy opracowanych na rok szkolny 2020/2021 w trzech placówkach, tj. CKZ w Kielcach (arkusz oraz aneks nr 1 do tego arkusza), Policealnej Szkoły Medycznej im. Hanny Chrzanowskiej w CKZiU w Morawicy oraz CKZ w Busku. Arkusze te zostały pozytywnie zaopiniowane przez Kuratora. W wyniku analizy zapisów w arkuszach organizacji ww. placówek stwierdzono, że zostały one zaopiniowane rzetelnie. W arkuszu organizacji CKZ w Kielcach do kolumny *Imię i nazwisko nauczyciela* nie wpisano danych nauczycieli praktycznej nauki zawodu (placówka ta rozpoczęła działalność edukacyjną od 1 września 2020 r.), informacje te zostały uzupełnione w aneksie nr 1 do arkusza organizacji. W CKZ w Busku zaplanowano tylko realizację turnusów dokształcania młodocianych pracowników (w czterech zawodach, każdy turnus w wymiarze 136 godzin).

(akta kontroli str. 776-862)

2.2. Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2019/2020 wprowadzono zarządzeniem Kuratora nr 353/2019 z 28 sierpnia 2019 r., a następnie zmieniano zarządzeniem Kuratora nr 363/2019 z 17 października 2019 r., zarządzeniem Kuratora nr 288/2019 z 20 listopada 2019 r. i zarządzeniem Kuratora nr 5/2020 z 27 stycznia 2020 r. W części dotyczącej liczby i zakresu kontroli, ewaluacji i monitorowania zawierał on zagadnienia związane z kształceniem ustawicznym i zawodowym, realizowanym w centrach, w tym m.in.:

- kontrolę zgodności oferty kształcenia z nową klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego;
- ewaluacje problemowe w szkołach dla dorosłych w zakresie nabywania wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej;
- monitorowanie w szkołach policealnych wdrażania podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego w zakresie warunków realizacji kształcenia w zawodzie;
- kontrole doraźne wszystkich typów szkół w zakresie zgodności funkcjonowania szkoły z arkuszem organizacyjnym.

(akta kontroli str. 863, 867-871, 876-880, 886-890, 896-900)

Zgodnie z pismem MEN z 1 marca 2021 r. zawieszono realizację kontroli *Zgodności z przepisami prawa organizacji kształcenia zawodowego w branży opieki zdrowotnej* oraz dotyczące *prawidłowości prowadzenia KKZ*.

(akta kontroli str. 905)

W roku szkolnym 2019/2020 branżowe szkoły I stopnia oraz placówki kształcenia ustawicznego nie były objęte ewaluacją Kuratorium. Przeprowadzono 69 kontroli, w tym 25 w placówkach publicznych (na 61 zaplanowanych, tj. 113%) w zakresie

⁶⁹ Opinia do złożonego 30 kwietnia 2019 r. arkusza organizacji ZS Technicznych im. Armii Krajowej w Skarżysku-Kamienniej, w którego strukturze funkcjonowało CKZ w Skarżysku.

⁷⁰ Opinia do złożonego 27 sierpnia 2020 r. aneksu do arkusza organizacji ZS Nr 2 im. gen. Stefana Roweckiego „Grota” w Jędrzejowie, w strukturze którego funkcjonowało CKZ w Jędrzejowie.

zgodności oferty kształcenia zawodowego z nową klasyfikacją zawodów szkolnictwa branżowego. Sformulowano następujące wnioski:

- nie wszyscy dyrektorzy szkół kształcących w zawodach szkolnictwa branżowego uwzględniają w dokumentacji szkolnej typ szkoły, nazwy zawodów, nazwy kwalifikacji oraz symbol kwalifikacji;
- nie wszystkie szkoły posiadają programy nauczania zawodów, w których prowadzą kształcenie.

Wyniki tych kontroli wskazują także na niską populamość kwalifikacyjnych kursów zawodowych i kursów umiejętności zawodowych. Żadna ze szkół, objętych kontrolą Kuratorium, nie zaplanowała organizacji takiego kursu od 1 września 2019 r.

W roku szkolnym 2019/2020 przeprowadzono również 275 kontroli doraźnych, z tego 29 kontroli dotyczyło szkół zawodowych, w tym Centrów.

(akta kontroli str. 934-936, 952, 953, 963, 971, 981-983)

W roku szkolnym 2019/2020 wśród zadań objętych monitorowaniem uwzględniono m.in. wdrażanie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego w zakresie warunków realizacji kształcenia w zawodzie. W planie nadzoru monitorowania tego zagadnienia znalazło się 38 szkół, z czego monitorowanie przeprowadzono w 29, tj. 76,3%. Wyniki monitorowania nie odnosiły się wprost do kwestii związanych z realizacją kształcenia w Centrach.

(akta kontroli str. 987-1001)

Zgodnie z § 25 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 maja 2019 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli⁷¹, w Kuratorium podjęto działania w celu przygotowania planu sieci doradztwa metodycznego. Na podstawie informacji uzyskanych od dyrektorów placówek doskonalenia zawodowego w województwie świętokrzyskim dokonano analizy potrzeb i istniejących zasobów oraz ustalono projekt planu sieci doradztwa, biorąc pod uwagę zapewnienie nauczycielom dostępu terytorialnego i przedmiotowego do wsparcia. Województwo podzielono na rejony (w skład których mogły wchodzić dwa lub trzy sąsiadujące powiaty, np. jeden rejon obejmował powiat staszowski i sandomierski). Przyjęto zasadę, że w do wsparcia nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących, wychowania przedszkolnego oraz edukacji przedszkolnej zatrudniony będzie co najmniej jeden doradca w rejonie lub w placówce doskonalenia nauczycieli. W odniesieniu do przedmiotów zawodowych, doradztwa zawodowego, plastyki, techniki, prowadzenia biblioteki i świetlicy zaplanowano, że zostanie zapewniony co najmniej jeden doradca w województwie.

(akta kontroli str. 1014, 1019-1031)

Pierwotny plan sieci doradztwa metodycznego uwzględniał utworzenie dodatkowych placówek doskonalenia nauczycieli w województwie świętokrzyskim. Kurator zwrócił się w tym celu z prośbą do Starosty Koneckiego o rozważenie możliwości utworzenia na terenie powiatu placówki doskonalenia nauczycieli. Względy oszczędnościowe zdecydowały o tym, że nie utworzono nowego ośrodka. Zmiany w organizacji doskonalenia nauczycieli i oszczędności były przyczyną decyzji Starosty Staszowskiego o zamiarze likwidacji Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Staszowie⁷².

(akta kontroli str. 1015-1018, 1025-1030)

W okresie objętym kontrolą Kurator powierzył zadania doradcy metodycznego w specjalności doradztwo zawodowe i/lub przedmioty zawodowe czterem osobom, w tym do 31 sierpnia 2020 r. doradztwem w zakresie przedmiotów zawodowych zajmowały się dwie osoby, od 1 września 2020 r. tylko jedna – zatrudniona

⁷¹ Dz. U. poz. 1045.

⁷² Pismo EK-2011.8.12.2019 z 23 września 2019 r.

w Samorządowym Ośrodku Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach. Nie zostały dotychczas w pełni zaspokojone zgłoszone potrzeby w tym zakresie⁷³.

Kurator wyjaśnił: *w marcu 2020 r. zaplanowano modyfikację planu sieci doradztwa w obszarze doradztwa zawodowego, ale okres pandemii wstrzymał prace. W marcu 2021 r. podjęto ponownie działania zmierzające do zwiększenia liczby doradców w specjalności doradztwo zawodowe – sprawa jest w toku.*

(akta kontroli str. 1029-1032, 1043-1044)

W Kuratorium analizowano ogólne wyniki zdawalności egzaminów zawodowych przez słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych w latach 2018/2019 i 2019/2020. Zagadnienie to było tematem narady WNPiS zorganizowanej 27 sierpnia 2020 r. Na spotkaniu tym omawiano materiały przygotowane przez koordynatorów ds. szkolnictwa zawodowego. Przekazywane informacje dotyczyły ogólnej zdawalności egzaminów. Z przedstawionych analiz wynikało, że w roku szkolnym 2019/2020 egzamin zawodowy zdało 91,8% słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych, którzy przystąpili do tych egzaminów, w tym egzamin pisemny – 95,9%, a egzamin praktyczny – 93,4%. W wyniku porównania wyników uzyskanych w roku szkolnym 2019/2020 i 2018/2019 sformułowano dwa wnioski /rekomendacje:

- w roku szkolnym 2019/2020 wzrosła zdawalność egzaminów zawodowych słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych w stosunku do roku 2018/2019;
- egzamin pisemny zdaje więcej słuchaczy niż egzamin praktyczny. Należy zmodyfikować proces kształcenia przedmiotów zawodowych praktycznych na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

W załączniku do protokołu ze spotkania znajdują się zestawienia dotyczące wyników egzaminów zawodowych uczestników kursów kwalifikacji zawodowych organizowanych przez placówki z województwa świętokrzyskiego.

(akta kontroli str. 1045-1067)

W Kuratorium nie dokonywano szczegółowych analiz wyników egzaminów zawodowych, uwzględniających m.in. rodzaje podmiotów prowadzących kształcenie w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz wskaźnik tzw. przystępowalności do egzaminów. Kurator wyjaśniając przyczyny, dla których Kuratorium nie dysponuje danymi niezbędnymi do sporządzenia takich zestawień i analiz wyjaśnił: *zgodnie art. 42 pkt 10 ustawy z dnia 1 marca 2019 r. o systemie informacji oświatowej dane dotyczące wyników egzaminów zawodowych Okręgowa Komisja Egzaminacyjna przekazuje do bazy danych SIO. Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 6 administratorem bazy danych SIO jest MEiN. Kuratorium Oświaty w Kielcach nie posiada dostępu do zestawień zdawalności egzaminu zawodowego w województwie świętokrzyskim.*

(akta kontroli str. 767)

NIK zwraca uwagę, że stwierdzenie o niedostępności wyników egzaminów zawodowych, w tym dla uczestników kwalifikacyjnych kursów zawodowych w województwie świętokrzyskim nie jest w pełni uprawnione, gdyż dane takie udostępnione są stronie Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łodzi⁷⁴. W zakładce *Egzaminy/Egzamin zawodowy/Raporty* dostępne były zarówno ogólne opracowania wyników egzaminu zawodowego i kwalifikacyjnych kursów zawodowych jak

⁷³ Powiatowy Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Busku Zdroju zgłosił zapotrzebowanie na zatrudnienie jednego doradcy metodycznego w zakresie przedmiotów zawodowych.

⁷⁴ <http://www.oke.lodz.pl/info.php?i=258> (dostęp 23 kwietnia 2021 r.)

i szczegółowe wyniki tych egzaminów dla poszczególnych placówek. Dane te pozwalały na sporządzenie zestawień dotyczących np.: zdawalności egzaminu zawodowego w województwie świętokrzyskim w latach 2019-2020 oraz zdawalności egzaminów przez osoby, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe. Na stronie tej możliwe było pobranie plików zawierających najbardziej aktualne dane, np. wyniki szkół z egzaminu zawodowego (w tym prowadzonych w formule 2017 i 2019) w poszczególnych sesjach egzaminacyjnych (pliki w formacie plik excel) oraz sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w latach 2019-2021 roku w województwie świętokrzyskim.

2.3. W okresie od 10 marca 2020 r. do 16 kwietnia 2021 r. pracownicy Kuratorium opublikowali ogółem 170 komunikatów i informacji nt. zasad organizacji pracy szkół i placówek w okresie pandemii, z czego 58 dotyczyło organizacji praktycznej nauki zawodu i kształcenia ustawicznego. Stosowano także inne narzędzia wspomagające dyrektorów placówek kształcenia zawodowego, m.in. w postaci szkoleń w formie e-learning, e-konferencji, webinarów oraz wideokonferencji. Przekazywano również bezpłatne materiały i narzędzia do nauki zdalnej. Przekazywane informacje były czytelne i kompletne.

(akta kontroli str. 1068-1077, 1130-1226)

W ramach nadzoru nad działaniami dyrektorów placówek oświatowych w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących organizacji i realizacji poszczególnych form kształcenia ustawicznego oraz PNZ, a także monitorowania przyjętych przez Centra rozwiązań dotyczących kształcenia na odległość, Kurator w dniu 13 stycznia 2021 r. na zlecenie Ministra Edukacji Narodowej zwrócił się do dyrektorów placówek o wypełnienie ankiety odnośnie monitorowania sposobu organizacji pracy szkół i realizacji zadań przez ich dyrektorów w roku szkolnym 2020/2021.

(akta kontroli str. 373-379)

Monitorowaniem objęto łącznie 240 placówek z terenu województwa świętokrzyskiego⁷⁵, w tym Centra, a jego wyniki zawarto w sporządzonym w dniu 21 stycznia 2021 r. raporcie z monitorowania przesłanym do Ministerstwa Edukacji Narodowej.

(akta kontroli str. 381, 382, 384)

W raporcie z monitorowania sformułowano cztery wnioski:

- dyrektorzy szkół w zdecydowanej większości prawidłowo organizują przebieg procesów edukacyjno-wychowawczych;
- uczniowie i nauczyciele mają dostęp do infrastruktury informatycznej, oprogramowania i internetu umożliwiające realizację zajęć;
- zdarzają się przypadki, że dyrektorzy szkół nie ustalili we współpracy z nauczycielami tygodniowego zakresu treści nauczania z zajęć wynikających z ramowych planów nauczania uwzględniając bezpieczeństwo i higienę pracy oraz ograniczenia wynikające ze specyfiki zajęć;
- zdarzają się przypadki, że dyrektorzy szkół nie poinformowali organu sprawującego nadzór pedagogiczny o modyfikacji tygodniowego rozkładu zajęć lub odpowiednio semestralnego rozkładu zajęć, a także nie przekazali uczniom, rodzicom i nauczycielom informacji o sposobie i trybie realizacji zadań jednostki, w szczególności w zakresie organizacji kształcenia specjalnego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, indywidualnego nauczania, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

⁷⁵ Tj. 23% szkół funkcjonujących na terenie województwa świętokrzyskiego.

Sformułowano jedną rekomendację: przeprowadzić kontrole doraźne w zakresie organizacji pracy szkół/placówek w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania w wybranych szkołach objętych ww. monitorowaniem.

(akta kontroli str. 391, 392)

W dniu 25 stycznia 2021 r. dyrektorom szkół podstawowych i ponadpodstawowych przesłano do wypełnienia ankietę monitorowania organizacji zajęć metod i technik kształcenia uczniów, którzy ze względu na niepełnosprawność lub brak możliwości realizowania zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie mogą realizować zajęć w miejscu zamieszkania. Wg informacji zbiorczej na ogólną liczbę szkół ponadpodstawowych (bez szkół specjalnych) 486 w 46 dyrektor zorganizował dla uczniów nauczanie zdalne lub zajęcia edukacyjne, a liczba uczniów, którzy korzystają z tych rozwiązań wyniosła 177 osób.

(akta kontroli str. 393, 399)

W ramach wsparcia szkół, w tym placówek kształcenia zawodowego w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań prowadzenia kształcenia w warunkach pandemii prowadzono następujące działania:

- do szkół przesłano dokument „Dobre praktyki pomagające zachować bezpieczeństwo danych podczas dostępu zdalnego”;
- opublikowano raport Ministra Edukacji Narodowej na temat funkcjonowania szkół i placówek oświatowych w okresie pandemii koronawirusa;
- opublikowano raport opracowany przez zespół ekspertów Open Eyes Economy Summit „Między pandemią COVID-19 a edukacją przyszłości”, stanowiący kompendium wiedzy o skutecznym działaniu w czasach pandemii;
- przygotowano informator „Oferta edukacyjna szkół kształcących w zawodach szkolnictwa branżowego województwa świętokrzyskiego na rok szkolny 2020/2021”;
- opublikowano informację o wznowieniu z dniem 1 czerwca 2020 r. zajęć praktycznych dla uczniów III klas branżowej szkoły I stopnia i uczniów wszystkich klas technikum, a także wytyczne dotyczące zajęć praktycznych;
- opublikowano informację o rozpoczęciu egzaminów zawodowych, w tym na temat formuły tych egzaminów, zmianach w kształceniu zawodowym i bezpieczeństwie podczas egzaminów;
- opublikowano informację o przywróceniu z dniem 29 czerwca 2020 r. zajęć praktycznych u pracodawców dla wszystkich uczniów branżowej szkoły I stopnia będących młodocianymi pracownikami;
- wystosowano do szkół zaproszenie do udziału w projekcie „Praktyczna nauka zawodu z uwzględnieniem staży uczniowskich w branży rolno-hodowlanej”;
- wystosowano do szkół zaproszenie do udziału w bezpłatnych webinarach z zakresu doradztwa zawodowego organizowanego przez Krajowe Centrum Europass;
- przygotowano broszurę informacyjną dotyczącą kierunków kształcenia w branżowych szkołach II stopnia w roku szkolnym 2020/2021;
- wystosowano do szkół zaproszenie do udziału w bezpłatnych szkoleniach – webinarach z symulacji branżowych;
- opublikowano informację o zorganizowanym w ramach Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych spotkaniu online pt. „Zawodowcy Przyszłości”;
- wystosowano do szkół zaproszenie do udziału w webinarium „Edukacja normalizacyjna w szkołach branżowych i technikach” zorganizowanym

- przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli we współpracy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym;
- opublikowano informację dotyczącą zasad organizacji egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, egzaminu zawodowego oraz egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w szkołach podstawowych dla dorosłych;
 - opublikowano prognozę dotyczącą krajowego rynku pracy – zapotrzebowanie na zawody;
 - zamieszczono informację o zorganizowanym w Wojewódzkim Urzędzie Pracy spotkaniu pn. „Zawodowcem być, czyli o potrzebie kształcenia zawodowego” wraz z konkluzjami sformułowanymi przez jego uczestników;
 - opublikowano podsumowanie Forum Dyrektorów pt. „Platformy/narzędzia do zdalnego nauczania – wymiana doświadczeń”;
 - wystosowano do szkół zaproszenie do udziału w seminarium „Kompetencje, kwalifikacje, umiejętności” zorganizowanego w ramach działalności Komitetu Edukacji Zawodowej Krajowej Izby Gospodarczej;
 - wystosowano do szkół branżowych, zawodowych, liceów i techników zaproszenie do udziału w Wirtualnym Festiwalu Umiejętności Zawodowych zorganizowanym przez Akademię Umiejętności Eurocash;
 - opublikowano zaproszenie do udziału w bezpłatnej konferencji online pt. „Praca w branży IT, czyli Z(y)SK na bazie umiejętności” zorganizowanej przez Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie.

(akta kontroli str. 416-421, 500-533)

2.4. Zgodnie z art. 118 ust. 1 Prawa oświatowego, w obowiązującym od 1 września 2019 r. brzmieniu nadanym przez ustawę reformującą kształcenie zawodowe, placówka kształcenia ustawicznego i CKZ może uzyskać akredytację na kształcenie ustawiczne prowadzone w formach pozaszkolnych, o których mowa w art. 117 ust. 1a pkt 1-4 (tj. KKZ, KUZ, KKO i TDT), a w przypadku formy pozaszkolnej wskazanej w art. 117 ust. 1a pkt 5 (tj. innego niż KKZ, KUZ i KKO kursu umożliwiającego uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych) – jeżeli kształcenie w tej formie jest prowadzone w oparciu o programy określone na podstawie odrębnych przepisów. Akredytacja stanowi potwierdzenie spełniania określonych wymogów i zapewniania wysokiej jakości kształcenia ustawicznego prowadzonego w danej formie pozaszkolnej.

Na podstawie art. 103 ust. 1 ustawy reformującej kształcenie zawodowe, po 31 grudnia 2020 r. z obrotu prawnego wyeliminowane zostały jedynie akredytacje kuratora oświaty przyznane przed 1 września 2019 r. na podstawie art. 118 ust. 2 Prawa oświatowego. Z kolei zgodnie z art. 103 ust. 3, dodanym do ww. ustawy reformującej z dniem 19 stycznia 2021 r.⁷⁶, akredytacje udzielone na podstawie art. 68b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷⁷ w brzmieniu sprzed 1 września 2017 r. zachowują moc do dnia zakończenia kształcenia ustawicznego w danej formie pozaszkolnej, jednak nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 2021 r. Zgodnie z art. 118 ust. 11 Prawa oświatowego, obowiązującym od 1 września 2019 r.⁷⁸, kurator oświaty jest zobowiązany do prowadzenia oraz podawania do publicznej wiadomości na stronie internetowej kuratorium wykazu pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, na kształcenie w których przyznał akredytację. Wykaz powinien zawierać w szczególności: nazwę i adres podmiotu prowadzącego

⁷⁶ Na mocy art. 6 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 4).

⁷⁷ Dz. U. z 2020 r., poz. 1327, ze zm.

⁷⁸ Dodany przez art. 1 pkt 50 lit. h ustawy reformującej kształcenie zawodowe.

daną formę pozaszkolną, miejsce prowadzenia kształcenia, a także zakres i formę kształcenia.

Na stronie internetowej Kuratorium zamieszczono:

- w dniu 10 kwietnia 2020 r. – informacje dotyczące uzyskiwania akredytacji kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych obejmujące: wskazanie podstaw prawnych, omówienie istoty akredytacji, wskazanie dokumentów wymaganych w postępowaniu akredytacyjnym i miejsca składania dokumentacji, a także opłaty za akredytację⁷⁹;
- w dniu 3 marca 2021 r., sporządzone według stanu na 26 lutego 2021 r.:
 - *Wykaz placówek i ośrodków kształcenia ustawicznego posiadających akredytację Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty przyznaną na podstawie art. 68b ustawy o systemie oświaty w brzmieniu do 31 sierpnia 2017 r.*⁸⁰, zawierający: nazwy podmiotów, które uzyskały przedmiotową akredytację, ich adresy i status (placówka kształcenia ustawicznego, ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego, instytucja rynku pracy, o której mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁸¹, prowadząca działalność edukacyjno-szkoleniową, podmiot prowadzący działalność oświatową, o której mowa w art. 83a ustawy o systemie oświaty⁸²) oraz daty uzyskania akredytacji; wykaz obejmuje 48 akredytacji udzielonych 45 podmiotom⁸³;
 - *Wykaz pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego akredytowanych przez Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty na podstawie art. 118 ustawy Prawo oświatowe*⁸⁴, zawierający: nazwy podmiotów, które uzyskały przedmiotową akredytację, ich adresy i miejsca prowadzenia kształcenia, datę przyznania akredytacji i numer wydanej w tej sprawie decyzji administracyjnej oraz określenie zakresu kształcenia; wykaz obejmuje cztery akredytacje udzielone jednemu podmiotowi na prowadzenie kursów prawa jazdy (dla kategorii D, B, A i C), tj. pozaszkolnej formy kształcenia ustawicznego, o której mowa w art. 117 ust. 1a pkt 5 Prawa oświatowego.

Wykazy te nie spełniały wymogów wynikających z art. 118 ust. 11 Prawa oświatowego oraz nie wskazano w nich, na które pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego zostały udzielone poszczególne akredytacje, co zostało szerzej opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1264-1280)

W kontrolowanym okresie do Kuratorium wpłynęły cztery wnioski o przyznanie akredytacji na kształcenie pozaszkolne. Żaden z nich nie został złożony przez Centra – wszystkie dotyczyły kursów prawa jazdy (kategorii D, B, A, C) i pochodziły od jednego podmiotu prowadzącego działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2 Prawa oświatowego (tj. działalność podejmowaną na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁸⁵).

⁷⁹ <https://kuratorium.kielce.pl/42736/akredytacja-ksztalcenia-ustawicznego-w-formach-pozaszkolnych/>

⁸⁰ <https://kuratorium.kielce.pl/48858/informacja-w-sprawie-akredytacji-ksztalcenia-ustawicznego-uzyskanej-na-podstawie-art-68-b-ustawy-o-systemie-oswiaty-w-brzmieniu-do-31-sierpnia-2017-r-t-j-dz-u-z-2016-r-poz-1943-ze-zm/>

⁸¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, ze zm.

⁸² Przepis ten został z dniem 1 września 2017 r. uchylony – na mocy art. 15 pkt 119 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60), a jego odpowiednikiem jest art. 170 Prawa oświatowego.

⁸³ Tj.: 18 placówkom kształcenia ustawicznego (dla jednej z nich ujęto cztery akredytacje), trzem ośrodkom dokształcania i doskonalenia zawodowego, czterem instytucjom rynku pracy prowadzącym działalność edukacyjno-szkoleniową i 20 podmiotom prowadzącym działalność oświatową, o której mowa w art. 83a ustawy o systemie oświaty.

⁸⁴ <https://kuratorium.kielce.pl/48855/akredytacja-form-ksztalcenia-ustawicznego/>

⁸⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 162.

Szczegółowa analiza dokumentacji wszystkich ww. postępowań akredytacyjnych wszczętych na podstawie wniosków złożonych po zmianach wprowadzonych ustawą reformującą kształcenie zawodowe wykazała, że:

- Kurator zapewnił warunki do udzielania akredytacji, tj. każdorazowo powołał zespół akredytacyjny zgodnie z wymogami § 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie akredytacji kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych⁸⁶;
- zespół akredytacyjny:
 - prawidłowo przeprowadził analizę formalną złożonych wniosków pod kątem spełnienia warunków zawartych w § 3 ww. rozporządzenia;
 - rzetelnie przeprowadził wizytę akredytacyjną, o której mowa w § 6 pkt 2 ww. rozporządzenia i ustalił ocenę, o której mowa w art. 118 ust. 4a Prawa oświatowego, zaś z prac, o których mowa w § 9 ust. 1-3 rozporządzenia sporządził protokół zgodny z załącznikiem nr 3 do ww. rozporządzenia;
- stosownie do wymogu art. 118 ust. 4a Prawa oświatowego akredytacje zostały przyznane po przeprowadzeniu przez zespół akredytacyjny oceny kształcenia ustawicznego w zakresie określonym w ust. 3;
- w związku z brakiem przesłanek Kurator nie podejmował działań przewidzianych w § 13 ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str. 1281-1292)

2.5. W latach 2019-2021 (I kwartał) wpłynęło do Kuratorium odpowiednio 39, 16 i 11 skarg, z których osiem dotyczyło placówek szkolnictwa zawodowego, w tym dwie centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego.

(akta kontroli str. 1302-1308)

Według zasad przyjętych w Kuratorium, po otrzymaniu skargi i zarejestrowaniu jej w centralnym rejestrze skarg prowadzono działania wyjaśniające w spornej kwestii i najczęściej w przeciągu kilku dni była wszczynana procedura kontroli doraźnej wykonywanej przez wizytatorów Kuratorium. Efektem kontroli był protokół kontroli doraźnej, który zawierał m.in. tematykę kontroli, opis stanu faktycznego, stwierdzone stany nieprawidłowe, zalecenia, termin realizacji zaleceń. Dyrektor szkoły/placówki miał siedem dni roboczych od dnia otrzymania protokołu na zgłoszenie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny pisemnych zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole. Ostatnim dokumentem mówiącym o sposobie załatwienia skargi wydawanym przez Kuratora było *Zawiadomienie o sposobie rozpatrzenia skargi*, które na podstawie wszystkich zgromadzonych dowodów kierował do strony skarżącej. Na podstawie art. 239 §1 Kodeksu postępowania administracyjnego⁸⁷ skarżący był pouczany o możliwości ponowienia skargi w przypadku wskazania nowych okoliczności.

Badaniem objęto siedem skarg dotyczących organizacji pracy oraz realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych szkół zawodowych i CKZiU, które wpłynęły do Kuratorium w okresie objętym kontrolą⁸⁸. Skargi te dotyczyły: 1/ nieprawidłowości w sposobie organizowania posiedzeń rady pedagogicznej i przeprowadzenia głosowania nad opinią rady dotyczącą oceny pracy dyrektora CKZiU – skarga uznana została za bezzasadną; 2/ wyznaczenia późniejszego terminu szczepienia przeciwko COVID-19 dla nauczyciela praktycznej nauki zawodu – skarga uznana za bezzasadną; 3/ nieprzestrzegania reżimu sanitarnego w szkole (sprawa przekazana przez Świętokrzyskiego Państwowego Inspektora Sanitarnego⁸⁹) oraz przydzielania godzin ponadwymiarowych i organizacji zastępstw niezgodnie z obowiązującym

⁸⁶ Dz. U. poz. 1692.

⁸⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 735.

⁸⁸ Jedna skarga obejmowała zagadnienia związane z oceną pracy nauczyciela szkoły zawodowej.

⁸⁹ Na podstawie art. 19 i 65 §1a Kodeksu postępowania administracyjnego.

prawem – skarga uznana za bezzasadną; 4/ nieuwzględnienia ograniczeń w funkcjonowaniu ucznia, wynikających z niepełnosprawności przy ocenie jego postępów na zajęciach z wychowania fizycznego – skarga uznana za bezprzedmiotową wobec przedstawienia zwolnienia lekarskiego z przedmiotu; 5/ niezapewnienia uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej⁹⁰ oraz niepromowania do klasy programowo wyższej, ucznia który nie zdał egzaminu poprawkowego z jednego obowiązkowego przedmiotu – skarga uznana za bezzasadną; 6/ niezgodności zatrudnienia nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami oraz nierealizowania podstawy programowej kształcenia – skarga uznana za bezzasadną; 7/ nieprzestrzegania praw dziecka i praw ucznia – skarga została uznana za częściowo zasadną.

We wszystkich badanych sprawach zachowano ustalone procedury i terminy załatwienia skarg, z których żadna nie wskazywała na problemy dotyczące systemowych rozwiązań w kształceniu zawodowym, a poruszały one jedynie indywidualne kwestie stosowania prawa, właściwego wykonywania obowiązków w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zachowania reżimu sanitarnego i prawidłowości działań podejmowanych w związku z pandemią. Skarżący zostali powiadomieni o sposobie załatwienia skargi, które zostały załatwione w ciągu miesiąca (w pięciu przypadkach⁹¹) lub w terminie przekraczającym jeden miesiąc (w dwóch przypadkach, w którym skarżący zostali poinformowani o niezałatwieniu sprawy w terminie, przyczynach zwłoki i nowym terminie załatwienia sprawy).

(akta kontroli str. 1309-1402)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, że Kurator nie prowadził i w związku z tym nie podawał do publicznej wiadomości na stronie internetowej Kuratorium kompletnego wykazu pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, na prowadzenie których przyznał akredytację, o którym mowa w art. 118 ust. 11 Prawa oświatowego, uwzględniającego informacje o formie kształcenia (według katalogu z art. 117 ust. 1a Prawa oświatowego). Żaden z dwóch (opisanych w pkt 2.4 wystąpienia) wykazów zamieszczonych na stronie internetowej Kuratorium nie spełniał wymogów wynikających z art. 118 ust. 11 Prawa oświatowego, gdyż każdy dotyczył tylko części spośród aktualnych na 26 lutego 2021 r. akredytacji (jeden – przyznanych na podstawie art. 68b ustawy o systemie oświaty w brzmieniu obowiązującym do 31 sierpnia 2017 r., drugi – przyznanych na podstawie art. 118 Prawa oświatowego), jak również nie wskazano w nich, na które pozaszkolne formy kształcenia ustawicznego zostały udzielone poszczególne akredytacje.

(akta kontroli str. 1264-1265, 1267-1274)

Kurator wyjaśnił: *w odniesieniu do Wykazu akredytowanych pozaszkolnych kształcenia ustawicznego posiadających akredytację przyznaną (...) na podstawie art. 118, ustęp 2 ustawy (...) Prawo Oświatowe (...), w rubryce Forma i zakres kształcenia przez formę należy rozumieć wskazanie słowa „Kurs” – jako formy kształcenia w rozumieniu formy pozaszkolnej wskazanej w art. 117 ustęp 1a pkt 5 (...). W kolejnej aktualizacji wykazu w konstrukcji tabelarycznej kolumna Forma i zakres kształcenia zostanie rozdzielona i uzupełniona z zachowaniem transparentności zapisu to jest określeniem formy kształcenia zgodnie z zapisem art. 117 ustęp 1a pkt 1-5 (...) i zakresem kształcenia. Opublikowanie dwóch oddzielnych wykazów miało na celu zwrócenie uwagi podmiotom, których*

⁹⁰ Przeprowadzona w związku z pismem przesłanym z Ministerstwa Edukacji Narodowej.

⁹¹ W jednym przypadku ostateczne zakończenie sprawy, na skutek złożonego odwołania, nastąpiło po upływie miesiąca.

akredytacje zostały przyznane na podstawie art. 68b na zmianę przepisów prawa w związku z wejściem w życie w dniu 19 stycznia 2021 r. ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (...). Publikacja wykazu placówek i ośrodków kształcenia ustawicznego posiadających akredytację (...) poprzedzająca publikację „Wykazu” z dnia 03.03.2021 r. miała miejsce 31.05.2019 r. Ze względu, na fakt, iż od publikacji w dniu 31.05.2019 r. aż do dnia 23 listopada 2020 r. nie wpłynął żaden wniosek o przyznanie akredytacji na kształcenie w formie ustawicznej, wykaz nie został zaktualizowany. W związku ze zmianą przepisów prawa nieadekwatnie zinterpretowano treść art. 118, ustęp 11, wnioskując, iż kompletność informacji w wykazie na podstawie art. 118 ust. 11 ma dotyczyć akredytacji przyznanych po 1 września 2019 r.

(akta kontroli str. 1293-1296)

OCENA CZĄSTKOWA

W Kuratorium rzetelnie prowadzono proces opiniowania arkuszy organizacji Centrów oraz działania związane z udzielaniem akredytacji, jednak nie w pełni prawidłowo upubliczniano informacje o placówkach posiadających akredytację. Kurator objął nadzorem pedagogicznym placówki realizujące kształcenie zawodowe w województwie świętokrzyskim i formułował wnioski z tego nadzoru. Podejmowane działania dotyczyły także realizacji nauki zdalnej oraz zajęć praktycznych z uwzględnieniem reżimu sanitarnego oraz monitorowania i wspomagania działań dyrektorów placówek kształcenia zawodowego, w tym Centrów w organizacji pracy szkół i placówek w okresie pandemii, a także wsparcia szkół, w tym placówek kształcenia zawodowego w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań prowadzenia kształcenia w warunkach pandemii. W Kuratorium analizowano potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli i zaprojektowano sieć doradztwa zawodowego. Skargi i wnioski dotyczące kształcenia zawodowego i ustawicznego były załatwiane zgodnie prawem.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Objęcie właściwym nadzorem pedagogicznym realizację dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników w województwie świętokrzyskim.
 2. Udostępnienie prawidłowego wykazu pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, mających akredytację Kuratora, o którym mowa w art. 118 ust. 11 Prawa oświatowego.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

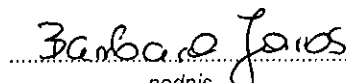
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, ~~14~~ 14 maja 2021 r.

Kontrolerzy

Barbara Jaros

starszy inspektor kontroli państwowej

podpis

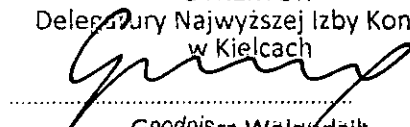
Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Kielcach

Dyrektor

Grzegorz Walendzik

DYREKTOR
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Kielcach

podpis Grzegorz Walendzik

Jerzy Stachowiak

główny specjalista kontroli
państwowej

podpis